

Merja Rissanen

**TILIN TAKOJAT OY:N ASIAKKAIDEN KOKEMUKSIA
KORONAPANDEMIAN VAIKUTUKSISTA LIIKETOIMINTAANSA**

**Opinnäytetyö
CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Liiketalouden koulutus
Syyskuu 2021**

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Centria-ammattikorkeakoulu	Aika Syyskuu 2021	Tekijä/tekijät Merja Rissanen
Koulutus Tradenomi (AMK), liiketalous		☒ AMK ☐ YAMK
Työn nimi TILIN TAKOJAT OY:N ASIAKKAIDEN KOKEMUKSIA KORONAPANDEMIAN VAIKUTUKSISTA LIIKETOIMINTAANSA		
Työn ohjaaja Pekka Paajanen		Sivumäärä 36 + 3
Työelämäohjaaja Hon Vu		
<p>Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää miten Tilin Takojat Oy:n asiakkaat ovat kokeneet koronapandemian vaikuttaneen heidän liiketoimintaansa. Tarkoituksena oli myös selvittää asiakkaiden kokemuksia tilitoimiston roolista avunantajana koronapandemian aikana sekä miten yrittäjät kokivat koronatukien merkityksen.</p> <p>Opinnäytetyön teoriaosuudessa käsiteltiin koronavirusta yleisesti ja sen tuomaa epidemiaa Suomessa, siihen liittyviä rajoituksia ja yrityksille suunnattuja avustuksia. Teoriaosuus sisälsi myös tietoa yrittäjyydestä, yrityksen kannattavuudesta sekä eri yritysmuodoista. Viimeisessä teoriaosuudessa käsiteltiin yhteistyötahona toiminutta tilitoimistoa sekä tilitoimistojen palveluita yleisesti.</p> <p>Tutkimusaineisto kerättiin sähköisen kyselylomakkeen avulla vuoden 2021 alussa. Tutkimus toteutettiin kvalitatiivisena tutkimuksena. Tutkimukseen haluttiin valita yrityksiä eri toimialoilta monipuolisesti. Kysely lähetettiin 40:lle tilitoimiston asiakkaalle. Kyselyyn vastasi 12 asiakasta ja vastausprosentti oli 30 %.</p> <p>Tutkimustulosten perusteella asiakkaat kokivat koronapandemian tuoman tilanteen suurimmaksi osaksi negatiivisena. Asiakkaat olivat hakeneet korona-avustuksia vaihtelevasti yrityksen tilanteesta riippuen ja saaneet hakemansa tuet suurimmalta osin. Yksinyrittäjän tuki koettiin vähiten merkitykselliseksi, eniten asiakkaat kokivat hyötävänsä ELY:n ja Business Finlandin rahoituksista. Tilitoimiston palveluun koronapandemian aikana oltiin tyytyväisiä. Tilitoimisto voisi parantaa palveluaan esimerkiksi tilannekatsauksien ja oma-aloitteisten vinkkien avulla.</p>		

Asiasanat

Koronavirus, liiketoiminta, pandemia, tilitoimisto, yrittäjyys.

ABSTRACT

Centria University of Applied Sciences	Date September 2021	Author Merja Rissanen
Degree programme Business and Administration		
Name of thesis THE EXPERIENCES OF THE CUSTOMERS OF TILIN TAKOJAT OY CONCERNING THE IMPACT OF THE COVID-19 PANDEMIC ON THEIR BUSINESS		
Instructor Pekka Paajanen	Pages 36 + 3	
Supervisor Hon Vu		
<p>The aim of the thesis was to find out how Tilin Takojat Oy's customers have experienced that the covid-19 pandemic has affected their business. The aim was also to find out customers' experiences of the accounting firm's role as a helper during the covid-19 pandemic and how entrepreneurs perceived the importance of corona subsidies.</p> <p>The theoretical part of the thesis discusses with the coronavirus in general and the epidemic it brought to Finland, the related restrictions and subsidies for companies. The theoretical part also includes information on entrepreneurship, the profitability of a company and different types of companies. The last theoretical part discusses with the accounting firm that acted as a partner in the thesis and the services of accounting firms in general.</p> <p>The research material was collected using an electronic questionnaire in the early 2021. The study was carried out as a qualitative study. The aim was to select companies from different industries in a variety of ways. The questionnaire was sent to 40 clients of the accounting firm. Twelve customers responded to the survey and the response rate was 30 %.</p> <p>Based on the survey results, customers felt that the situation brought about by the covid-19 pandemic was mostly negative. The application of corona grants varied between customers on the company's situation and most of those who had applied for the grant had received most of the subsidies. The support of a sole proprietor was perceived as the least significant, and the customers felt that they benefited the most from the financing of ELY and Business Finland. They were satisfied with the services of the accounting firm during the covid-19 pandemic. The accounting firm could improve its service with, for example, situation reports and self-initiated tips.</p>		
Key words Coronavirus, business, pandemic, accounting firm, entrepreneurship.		

TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 KORONAVIRUSPANDEMIA SUOMESSA	3
2.1 Koronaepidemian eteneminen Suomessa.....	5
2.2 Koronaepidemia ja sen tuomat rajoitukset	6
2.3 Koronapandemian vaikutukset eri alan yrityksiin	7
2.4 Yrityksille suunnatut korona-avustukset ja -tuet	8
2.4.1 Yksinyrittäjän tuki.....	9
2.4.2 ELY-keskuksen koronarahoitus	9
2.4.3 Business Finlandin rahoitus	11
2.4.4 Valtionkonttorin kustannustuet.....	12
2.4.5 KEHA-keskuksen ravitsemisliiketoiminnan tuki.....	12
3 YRITYS JA LIIKETOIMINTA	15
3.1 Yritysmuodot	15
3.2 Yrityksen kannattavuus.....	16
3.3 Yleistä yrittäjyydestä ja sen edellytyksistä	18
4 TILITOIMISTON ROOLI YRITTÄJÄN ARJESSA	20
4.1 Tilitoimiston palvelut	20
4.2 Asiakkuus tilitoimistossa	21
5 EMPIIRISEN TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	22
5.1 Tutkimuksen tavoitteet ja tutkimusongelmat	22
5.2 Aineistonkeruu ja tutkimusaineiston analysointi.....	22
5.3 Tutkimuksen validiteetti ja reliabiliteetti	23
6 TUTKIMUSTULOKSET	25
6.1 Koronapandemian vaikutukset yrityksen arjessa.....	25
6.2 Avustukset ja tuet koronapandemian aikana.....	27
6.3 Tilitoimiston rooli yrittäjän tukena koronapandemian aikana	28
7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	30
7.1 Vastaukset tutkimusongelmiin.....	30
7.2 Opinnäytetyön arviointi.....	32
LÄHTEET	33
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Koronapandemian ilmaantuminen maailmaan mullisti monen yrityksen arjen ja toiminnan, sekä hyvässä että pahassa. Useimmille yrityksille muutos tapahtui huonompaan suuntaan, varsinkin kasvoittain tapahtuvaa asiakaspalvelutyötä sisältävä yritystoiminta kärsi tappiota erilaisten rajoitusten sekä ihmisten kokeman pelon vuoksi. Tapahtuma-ala on luultavasti kokenut koronapandemian vaikutukset vahvimmin, sillä melkein kaikki maksulliset tapahtumat olivat kiellettyjä jossain vaihetta koronapandemiaa. Jotkut yritykset taas saivat tilanteesta motivaatiota kehittää liiketoimintaansa uudelle tasolle ja vastata asiakkaidensa uudistuneisiin palvelutarpeisiin. Näin kävi esimerkiksi ravintola-alalla, jossa ruoka-annosten kotiinkuljetus nousi suureen suosioon koronapandemian aikana.

Opinnäytetyöni toimeksiantajana toimi oululainen tilitoimisto Tilin Takojat Oy, jossa myös itse työskentelen. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, miten koronapandemia on vaikuttanut tilitoimiston asiakkaiden liiketoimintaan sekä kartoittaa yrittäjien kokemuksia liittyen koronapandemian aiheuttaneeseen tilanteeseen, tilitoimiston palveluihin sekä erilaisiin koronatukiin.

Tutkimukseni pääongelma oli:

Miten koronapandemia on vaikuttanut Tilin Takojat Oy:n asiakkaiden liiketoimintaan?

Alaongelmat:

1. Miten asiakkaat ovat kokeneet koronapandemian aiheuttaman tilanteen?
2. Miten asiakkaat ovat kokeneet erilaisten korona-avustusten hakemisen ja saamisen?
3. Millä tavoin asiakkaat ovat kokeneet tilitoimiston olleen apuna koronapandemian aikana?

Opinnäytetyöni rakentuu teoriaosuudesta, jonka ensimmäisessä osiossa käsitellään koronaa yleisellä tasolla, sen etenemistä Suomessa ja sen tuomia rajoituksia sekä vaikutuksia eri aloille. Tässä teoriaosuudessa käydään myös läpi yrityksille suunnattuja erilaisia korona-avustuksia. Toisessa osiossa käsitellään yrittäjyyttä ja liiketoimintaa. Yleisimmät yritysmuodot käydään läpi sekä perehdytään yrityksen kannattavuuteen ja sen mittareihin. Viimeisessä teoriaosuudessa kerrotaan toimeksiantajana olleesta tilitoimistosta, tilitoimiston palveluista yleisesti sekä tilitoimiston asiakkuudesta.

Opinnäytetyön empiirinen osuus toteutettiin kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena. Aineistonkeruu tapahtui sähköisen kyselylomakkeen avulla, jossa oli avoimia kysymyksiä eli yrittäjät saivat vastata

kysymyksiin omin sanoin eikä valmiita vastausvaihtoehtoja ollut. Kyselylomake oli jaettu kolmeen eri teemaan ja avoimia kysymyksiä oli yhteensä 18. Tämä aineistonkeruumenetelmä oli mielestäni tehokain sekä yrittäjäasiakkaan että itseni kannalta. Asiakas sai päättää itse, milloin vastaa kyselyyn sekä sai rauhassa miettiä vastauksia kysymyksiin. Kutsu kyselyn vastaamista varten lähetettiin asiakkaille sähköpostitse, jossa kerroin kyselyn sisällöstä ja tarkoituksesta. Kyselyyn valittiin vastaaja-asiakkaiksi eri alojen yrityksiä sekä mittakaavaltaan eri suuruisia.

2 KORONAVIRUSPANDEMIA SUOMESSA

Virus on orgaaninen eliö ja niitä esiintyy kaikkialla ympäristössämme ja elimistössämme. Se pystyy valtaamaan isäntäsoluun päästyään sen ja käyttämään isäntäsolua hyväkseen tehdäkseen itsestään kopioita. Virus ei voi elää itsenäisesti, vaan se tarvitsee isäntäsolun saadakseen energiaa ja raaka-aineita, jotta sen olemassaolo jatkuu. (Calleja 2020, 17.)

Koronavirus (*Coronaviridae*) on laaja lintuja, eläimiä ja ihmisiä tartuttavien virusten heimo. Koronavirukset aiheuttavat infektoita suolistossa ja hengityselimissä, sekä ihmisillä että eläimillä. Hengitysinfektiot vaihtelevat tavallisesta flunssasta akuutteihin ja vakaviin hengitystietauteihin. Koronavirusten nimi on peräisin niiden ulkomuodosta. Corona tarkoittaa latinaksi kruunua tai sädekehää. Viruksen ovat ulkomuodoltaan pallomaisia ja niiden pinnassa on kruunumaisia piikkejä. (Calleja 2020, 19.)

Ihmisen terveyteen vaikuttavat koronavirukset kuuluvat *Coronaviridae*-heimon alaheimoon nimeltään *Coronavirinae*. Ihmisten koronavirukset on lajiteltu neljään alalajiin – alfa, beeta, gamma ja delta. Nykyään koronaviruksia tiedetään seitsemän, joista neljä vaikuttaa ihmisiin ympäri maailmaa. SARS-CoV-2 on aiheuttanut uusimmat ihmisiin tarttuneet koronavirukset MERS-CoV, SARS-CoV ja COVID-19. Koronaviruksia pidettiin vielä vuoteen 2002 saakka ihmisten kannalta mitättöminä taudinaiheuttajina. Koronaviruksen ajateltiin aiheuttavan vain flunssaa ja lieviä hengitystieoireita niille, joiden vastustuskyky on heikentynyt ja vakavampia infektoita ilmeni vanhemmalla väestöllä tai hyvin nuorilla. Äkillisen ja vakavan hengitystieoireyhtymän SARSin tultua esiin, tämä käsitys muuttui. (Calleja 2020, 19–21.)

Koronavirukset ovat zoonoottisia eli niillä on kyky siirtyä eläimestä ihmiseen. Zoonosi on siis tartuntatauti ja taudin aiheuttajana voi olla loinen, bakteeri, sieni tai virus. Ihminen tai eläin voi kantaa taudinaiheuttajaa, vaikkei sitä itse sairastakaan tai oireile mitenkään. Zoonoottiset taudit ovat maailmalla yleisiä. Arvion mukaan jopa 60 prosenttia tunnetuista tartuntataudeista voi levitä eläimistä ihmiseen ja uusista leviävistä taudeista kolme neljäsosaa tarttuu eläimistä ihmiseen. Zoonoosia on kahta eri lajia, suoraa ja epäsuoraa. Suorassa zoonoosissa tauti siirtyy suoraan eläimestä ihmiseen, esimerkiksi pureman, ilman tai syljen välityksellä. Epäsuora zoonoosi tapahtuu esimerkiksi saastuneiden pintojen koskettamisen kautta. (Calleja 2020, 21–24.)

Zoonoottisen taudin on mahdollista levitä maailmanlaajuisesti pandemiaksi, kuten vuonna 2020 tapahtui. Tämän mahdollistaa matkailun lisääntyminen kansainvälisesti, markkinoiden globalisoituminen sekä ihmisten levittäytyminen eläinten omiin elinympäristöihin. Tämänhetkisen koronaviruksen siirtyminen ihmiseen sekä leviäminen ihmisten keskuudessa on ongelmallista, koska se on laadultaan uusi eikä siitä vielä tiedetä kaikkea. Ihmisen luontainen vastustuskyky ei pysty suojaamaan elimistöä uuden, aggressiivisen ja tuntemattoman viruksen iskiessä. (Calleja 2020, 25.)

2000-luvulle asti ajateltiin, että koronavirukset eivät ole merkittäviä taudinaiheuttajia ihmiskunnan kannalta. SARSin puhjettua epidemiaksi vuonna 2002–2003, nähtiin ensimmäisiä vakavia koronatartuntoja. Ennen SARSia todetut koronavirustartunnat olivat lieviä ja ne kohdistuivat ihmisiin, joilla oli heikentynyt vastustuskyky. SARSin myötä koronavirukset tulivat tunnetuksi maailmalle ja asiantuntijat ymmärsivät, kuinka tärkeää on oppia lisää tästä viruksesta. (Calleja 2020, 21.)

Kymmenen vuotta SARSin jälkeen ilmeni toinen vahva patogeeninen koronavirus, MERS-koronavirus eli Lähi-Idän hengitystieoireyhtymä. Nämä molemmat koronavirukset ovat olleet laajasti tutkimusten kohteena, mikä on auttanut tunnistamaan paremmin koronaviruksen alkuperää, rakennetta ja käyttäytymistä. Tutkimusten avulla on todettu, että kaikki ihmisten koronavirukset ovat saaneet alkunsa eläimistä. (Calleja 2020, 21–22.)

Vuonna 2020 maailmalle levinnyt COVID-19 sai alkunsa Kiinasta. Vuoden 2019 lopussa Kiinassa todettiin keuhkokuumeetapauksia ja taudinaiheuttajaksi varmistettiin uusi ja tuntematon koronavirus SARS-CoV-2. Nimensä nykyinen koronavirus sai sen sukulaisviruksen, SARS-koronaviruksen mukaan. Uusi koronavirus on perimältään läheistä sukua SARSin ja lepakoilta löydettyjen koronavirusten kanssa. Uusi koronavirus on luultavasti saanut alkunsa yksittäisestä ihmisen ja eläimen välisestä tartunnasta. Toisen teorian mukaan virus on levinnyt eläimistä ihmisiin jo jonkin aikaa ja useampi ihminen on saanut tartunnan, ja tätä myöten virus on lähtenyt leviämään. (THL 2021.)

SARS-CoV-2 viruksen oireet vaihtelevat suuresti, joillakin oireita ei ole ollenkaan ja jotkut ihmiset sairastavat taudin rankasti. Iäkkäät ihmiset sekä jonkin perussairauden omaavat ihmiset ovat alttiimpia saamaan koronaviruksen sekä saamaan vakavia oireita. Oireita voivat olla muun muassa maku- tai hajuaistinten katoaminen, yskä, hengenahdistus, lihaskivut, kuume ja pahoinvointi. Suurin osa koronavirustartunnan saaneista sairastaa taudin lievänä. (THL 2021.)

2.1 Koronaepidemian eteneminen Suomessa

Ensimmäinen koronavirus tartunta Suomessa todettiin kiinalaisella matkailijalla tammikuussa 2020. Hän oli tullut Suomeen Kiinan Wuhanista ja hakeutunut hoitoon hengitystieoireiden vuoksi. Hän parani ollessaan eristyksissä Rovaniemen terveyskeskuksessa. (Yle 2020a.) Suomen kansalaisella todettiin ensimmäinen SARS-CoV-2-infektio Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirissä 26. helmikuuta. Henkilö oli saanut tartunnan Italiasta. (Uusisuomi 2020a.)

Laajemmin koronavirus alkoi levitä Suomessa maaliskuun alusta lähtien. Taudin laajempi leviäminen sai aikaan sen, että hallitus ja terveyden ja hyvinvoinnin laitos alkoivat laatimaan suunnitelmia epidemian leviämisen estämiseksi. (Yle 2020b.) Viruksen leviämisen estäminen oli tärkeää, jotta tehohoito-paikat saataisiin riittämään viruksen takia sairastuneille (Aamulehti 2020). Ensimmäinen suomalainen kuoli covid-19 tautiin 20. maaliskuuta Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirissä (Yle 2020c). Maaliskuun lopussa taudin takia sairaaloissa olevien määrä kasvoi ja eniten tartuntoja Suomessa esiintyi huhtikuun alussa. Silloin sairaaloissa oli yli 240 henkeä ja teho-osastolla yli 80 henkilöä. Hallituksen asettamien rajoitusten vuoksi tämä ei kuitenkaan vielä aiheuttanut terveydenhuoltojärjestelmän ylikuormittumista. (Yle 2020e.)

Epidemian huipun jälkeen päivittäisten todettujen tartuntojen määrä väheni useiden viikkojen ajan, mutta tartuntatilanne pysyi kuitenkin vakavana (THL 2020). Uusi tautiaalto oli mahdollinen ja vaarana oli, että tartunnat kasvavat räjähdysmäisesti. Kesällä 2020 tartuntamäärät pysyivät alhaisina ja koko maan mitassa tilanne pysyi vakaana. Elokuussa näkyi tartuntamäärän kasvua ja sen pelättiin aloittavan toisen tautiaallon. (Helsingin Sanomat 2020b.) Syyskuun alussa maakunnissa todettiin tartuntaryppäitä, mutta toisesta aallosta ei ollut kuitenkaan vielä kyse. Syyskuun puolivälissä epidemia lähestyi kiihtymisvaihetta ja terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan epidemia oli kiihtymisvaiheessa syys-lokakuun vaihteessa 2020. (Yle 2020f.)

Lokakuussa epidemia paheni nopeasti ja virus levisi eri paikkakunnilla. Toinen koronavirusaalto oli käynnissä lokakuun puolivälissä ja marraskuun alussa tautitapausten määrä kasvoi yhä. (Ilta-Sanomat 2020d.) Marraskuun lopulla tauti levisi nopeasti ja terveydenhuolto uhkasi ylikuormittua. Viranomaiset pyrkivät hillitsemään taudin leviämistä kiristyvillä sulkutoimilla. Joulukuun alussa sairaaloihin alkoi tulla kymmeniä potilaita päivittäin ja tehohoitopaikkojen pelättiin loppuvan. (MTV Uutiset 2020a.)

9. tammikuuta vuonna 2021 mennessä Suomessa on todettu yhteensä 38 992 todettua koronavirustartuntaa. Sairaalassa on 176 potilasta, tehohoidossa 29 potilasta ja COVID-19 tautiin on kuollut 589 henkilöä. Yli 31 000 henkilöä on parantunut viruksen aiheuttamasta taudista. (THL 2021.)

2.2 Koronaepidemia ja sen tuomat rajoitukset

Suomen viranomaiset asettivat useita erilaisia rajoituksia, jotta koronaviruksen leviämistä saataisiin hillittyä väestössä. Taudin leviämisen estäminen erilaisten rajoitusten avulla oli tärkeää, jotta tehohoitopaikat ja varusteet eivät loppuisi kesken.

Tammikuussa 2020 THL päivitti terveydenhuollolle ja matkailijoille tarkoitettuja ohjeita ja eri sairaanhoitopiirit kävivät läpi omia prosessejaan (MTV uutiset 2020b). Tammikuun lopulla THL:n ylilääkäri suositteli huolehtimaan paremmin käsihygieniasta, mutta tässä vaiheessa ei esimerkiksi kasvomaskeja vielä suositeltu. (Kainuun Sanomat 2020.)

Helmikuun lopulla ja maaliskuun alussa valtioneuvosto piti Suomen varautumista epidemiaan hyvänä ja yhteiskunnan sulkemista pyrittiin välttämään. Epidemia-alueilta palanneita henkilöitä, joilla oli hengitystieoireita, kehoitettiin karanteeniin. (Verkkouutiset 2020.)

Maaliskuun puolessa välissä rajoituksia kovennettiin tuntuvasti, koska tartunnat kasvoivat voimakkaasti. Tästä seurasi se, että tehohoitopaikkojen pelättiin loppuvan. (Turun Sanomat 2020.) Koronaviruksen saamisen riski oli kasvanut koko maailmassa ja tässä vaiheessa matkustamista ei suositeltu mihinkään (Ilta-Sanomat 2020a). THL myös kehotti ihmisiä pysymään pois suurista väkijoukoista, pitämään kahden metrin turvaväliä, välttämään joukkoliikennettä sekä pitämään kokoukset etänä (Uusisuomi 2020b).

Maaliskuussa hallitus julisti Suomeen valmiuslain. Kaikki yli 500 hengen yleisötilaisuudet peruttiin ja yli 10 hengen kokoontumiset kiellettiin. Julkiset palvelut kuten koulut, kirjastot ja uimahallit suljettiin. Maaliskuun 17. päivä Suomi sulki ulkorajansa. Tässä vaiheessa Suomessa otettiin käyttöön myös valmiuslaki ensimmäistä kertaa sotien jälkeen. (Valtioneuvosto 2020b.)

Maaliskuun lopulla hallitus ilmoitti, että pahin epidemia-alue Uudenmaan maakunta eristetään muusta Suomesta. Myös Helsinki-Vantaan lentoaseman valvontatoimia tiukennettiin (Yle 2020d). Huhtikuun

alussa ravintolat päätettiin sulkea ja vain ruoka-annosten nouto sekä kotiinkuljetus olivat sallittuja. (Ilta-Sanomat 2020b).

Kun ensimmäinen tautihuippu tasaantui, rajoituksia alettiin purkamaan vaiheittain. Huhtikuun puolella välissä Uudenmaan maakunta avattiin jälleen. (Ilta-Sanomat 2020c.) Kevään mittaan myös muita rajoituksia purettiin vaiheittain, sillä rajoitukset olivat hillinneet kohtalaisesti epidemiaa. Hallitus kuitenkin varoitti, että uusi tautiaalto on mahdollinen ja tarpeetonta liikkumista kehoitettiin edelleen välttämään. (Helsingin Sanomat 2020a.)

2.3 Koronapandemian vaikutukset eri alan yrityksiin

Koronavirus on vaikuttanut eri toimialan yrityksiin vaihtelevin vaikutuksin. Osa toimialoista on kärsinyt pandemiasta pahemmin, kun taas osa toimialoista on jopa hyötynyt siitä.

Keväällä ja syksyllä etenkin ravintola-ala, matkailuala, palvelualat ja teollisuus kärsivät pahoin koronapandemiasta. Ravintoloille määrättiin useita rajoituksia, jotka vaikuttivat niiden talouteen negatiivisesti. Rajojen sulkeminen sekä matkustamisen rajoittaminen olivat paha isku matkailualan yrityksille sekä lentoliikenteelle. Suomalaiset matkustivat kuitenkin enemmän kotimaassa, joten se hieman auttoi kotimaisia matkailualan yrityksiä. Se ei kuitenkaan riitä kattamaan kansainvälisen matkailun jättämää aukkoa. (Valtioneuvosto 2020a.)

Teollisuuden tuotanto on myös ollut laskussa alkuvuodesta saakka. Rakentamisessa tapahtui nousua alkuvuonna, mutta sekin laski lopulta nollan tuntumaan syksyllä. (Tilastokeskus 2020.)

Kaupan ala on ollut se toimiala, jolla on päästy kasvuun vuonna 2020, mutta vaihtelu kaupan eri toimialojen välillä on suurta. Koronapandemian hyötyjiä on ollut esimerkiksi vähittäiskauppa, jonka myynti nousi vuonna 2020. Esimerkiksi kodintekniikan vähittäiskauppa kasvoi voimakkaasti. (Tilastokeskus 2020.)

Pelättyä yritysten konkurssiaaltoa ei kuitenkaan tullut vuoden 2020 aikana. Tammi-lokakuussa 2020 laitettiin vireille 15 prosenttia vähemmän konkurssesja kuin samalla ajanjaksolla vuotta aiemmin. Konkurssien alhaiseen määrään on vaikuttanut erilaiset yritystuet, verohelpotukset sekä väliaikainen konkurssilaki. (Tilastokeskus 2020.)

Tilastokeskuksen tekemässä talouden tilannekuvassa kerrotaan, että koronapandemia koettelee julkisen talouden kestävyyttä. Julkisen talouden menot ovat kasvaneet paljon, mutta toistaiseksi verotuloja on kertynyt vain hieman edellisvuotta vähemmän. Alijäämää on rahoitettu ottamalla lisää velkaa. (Tilastokeskus 2020.)

Vuoden 2021 keväällä huomattiin, että koronapandemian tuoma kriisi on jakanut yrityksiä ja toimialoja menestyviin ja kärsiviin. Teollisuuden tilanne on kaikista parhain. Ravintola- ja matkailualalla yritykset taistelevat aikaa vastaan ja rahoittajilta halutaan joustavuutta. Konkurssien määrä tulee kasvamaan, mutta monen yrityksen kohdalla konkurssin syynä ovat jo koronapandemiaa edeltäneet vaikeudet yritystoiminnassa. (Finnvera 2021.)

Vuoteen 2019 ja 2020 verrattuna, vuoden 2021 konkurssien määrä on pysytellyt samalla tasolla eri toimialoilla. Vuoden 2021 tammi-kesäkuun aikana vireille pantiin 1 298 konkurssia. Vuonna 2020 samaan aikaan luku oli 1 355. Suhteellisesti eniten konkurssien määrä on vähentynyt kaupan alalla sekä majoitus- ja ravitsemistoiminnassa. Konkurssien määrä taas kasvoi maa-, metsä- ja kalataloudessa sekä kuljetuksen ja varastoinnin toimialalla. (Tilastokeskus 2021.)

2.4 Yrityksille suunnatut korona-avustukset ja -tuet

Koronaviruksen vuoksi useiden eri alojen liiketoiminta on muuttunut, joko parempaan tai huonompaan suuntaan. Niille yrityksille, joiden liiketoiminta on kärsinyt koronaviruksen aiheuttaman pandemian takia, Suomen hallitus reagoi nopeasti ja laati erilaisia tukipaketteja helpottamaan kriisistä selviämistä. (Talouskuutio.fi 2020.) Opinnäytetyössäni esittelen ne tuet, jotka koskevat kyselyyn vastanneita yrityksiä.

Yrityksille suunnatut avustukset ja tuet ovat seuraavat (Yrittäjät.fi 2021a):

- Kuntien myöntämä yksinyrittäjän tuki
- ELY-keskuksen koronarahoitukset yrityksille
- Business Finlandin kehitysrahoitus ja tilapäinen TKI-laina
- Valtionkonttorin kustannustuet

- KEHA-keskuksen ravitsemisliiketoiminnan tuki

2.4.1 Yksinyrittäjän tuki

Valtioneuvosto kokoontui kehitysräiheen 8.4.2020 ja päätti, että kunnille myönnetään yhteensä 100 miljoonaa euroa yksinyrittäjien tukemiseen. Tukea myönnettiin yksinyrittäjille hakemusten saapumisjärjestyksen mukaan ja myönnettyjen määrärahojen puitteissa. Oulun kaupungilla tukea oli jaettavana yhteensä 2,72 miljoonaa euroa. Tuen hakeminen avautui 16.4.202 ja oli haettavissa syyskuun 2020 loppuun saakka. (Oulun kaupunki 2020.)

Yksinyrittäjän tuki oli 2000 euron suuruinen kertakorvaus, jonka oli tarkoitus auttaa yrittäjää selviytymään yritystoiminnan aiheutuneista kustannuksista. Näitä kustannuksia olivat esimerkiksi toimitilavuokrat, laitekulut ja kirjanpitomenot. Tukea sai käyttää kaikkiin muihin kuluihin paitsi yrittäjän itselleen nostamaan palkkaan. (Oulun kaupunki 2020.)

Yksinyrittäjä oli oikeutettu saamaan tukea, jos yrityksen taloudellinen tilanne ja liikevaihto olivat heikentyneet koronaviruksen aiheuttaman tilanteen vuoksi. Edellytyksenä oli myös, että yksinyrittäjän liiketoiminnan katsottiin olevan kannattavaa eikä yritys ollut taloudellisissa vaikeuksissa ennen koronaviruksen aiheuttamaa tilannetta. Yrityksen taloudellisen tilanteen katsottiin heikentyneen, jos myyntituotot olivat laskeneet yli 30 prosenttia, mutta kulut olivat silti pysyneet samalla tasolla. Vertailuarvot myyntituottojen laskemiseen saatiin kuukausittaisen kirjanpidon perusteella. (Oulun kaupunki 2020.)

2.4.2 ELY-keskuksen koronarahoitus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta eli ELY:ltä pystyi hakemaan kahta eri rahoitusta helpottamaan koronan aiheuttamaa yrityksen tilannetta; tilanneanalyysia ja kehittämisavustusta. Tuet olivat tarkoitettu yrityksille, joissa työskentelee hakemushetkellä enintään viisi henkilöä yrittäjä mukaan lukien. Yksinyrittäjät eivät kuuluneet ELY-keskuksen avustuksen piiriin. ELY-keskuksen koronarahoituksen ehtoina olivat, että koronavirus oli aiheuttanut yritykselle tilapäisiä markkina- ja tuotantohäiriöitä ja yrityksellä oli aikomus uudistaa ja vahvistaa osaamistaan sekä se, että yrityksellä katsottiin olevan jatkossakin kannattavan toiminnan edellytykset. ELY-keskuksen myöntämä koronarahoitus on de minimis -tukea, joten koronarahoituksen saamisen edellytyksenä oli myös, etteivät yrityksen de minimis

-tuet ylittäneet sen enimmäismäärää eli 200 000 €. (ELY 2021.)

Tilanneanalyysihakemuksessa yritys selvitti ja suunnitteli toimintaansa, uusia liiketoimintoja ja miten tuotantoa ja palveluita pystyttäisiin organisoimaan koronan aiheuttaman tilanteen aikana sekä sen jälkeen. Tilanneanalyysissa avustuksen määrä oli enintään 80 % avustuksen perusteena olevista laskennallisista kustannuksista. Avustusta maksettiin enintään 10 000 € yritystä kohden. Hyväksyttäviin kustannuksiin luettiin mukaan yrityksessä työskentelevien henkilöiden laskennalliset palkkakustannukset sekä välilliset kustannukset, joiden määrä oli enintään 50 % laskennallisista palkkakustannuksista. Palkkakustannuksien kohdalla käytettiin vakioitua määrää, 2000 € työntekijää kohden, riippumatta siitä kuinka paljon työntekijälle maksettiin todellisuudessa. (ELY 2021.) Esimerkiksi, jos yrityksessä työskenteli kolme henkilöä, avustus laskettiin seuraavasti:

$3 \text{ henkilöä} \times 2000 \text{ €} + 50 \% \text{ välilliset kustannukset} = 9000 \text{ €}$ ja tästä määrästä 80 % eli lopullinen avustus oli 7200 €.

Kehittämistoimenpiteisiin suunnatussa avustushakemuksessa yrityksellä oli tavoitteena laajemmat kehittämistoimenpiteet, joiden tarkoituksena oli parantaa yrityksen mahdollisuuksia selvittää koronaviruksen aiheuttamasta tilanteesta. Kehittämistoimenpiteitä olivat esimerkiksi liiketoiminnan uudelleensuuntaaminen, tuotannon uudelleen organisointi, palveluiden ja tuotteiden kehittäminen ja osaamisen vahvistaminen. (ELY 2021.)

Esimerkiksi ravintola, joka on aiemmin myynyt annoksia vain kivijalkamyymälässä, voi kehittää toimintaansa siten, että suunnittelee verkkokaupan ja kuljetuksen, jonka kautta ihmiset voivat tilata annoksia kotiin. Kehittämistoimenpiteisiin tarkoitettussa avustuksessa yrityksen tuli tehdä loppuraportti hankkeessa tehdyistä toimista ja toimittaa se ELY-keskukselle. Avustusta maksettiin ennakkona 70 % ja loput avustuksesta maksettiin, kun loppuraportti oli toimitettu määräpäivään mennessä. Tässäkin avustuksessa määrä oli enintään 80 % avustuksen perusteena olevista hyväksyttävistä kustannuksista, mutta enimmäismäärä avustukselle oli 100 000 €. Hyväksyttäviä kustannuksia olivat hankkeen henkilöstön tosiasialliset palkat ja välilliset kustannukset 50 %, asiantuntijoiden käytöstä aiheutuneet kustannukset ja tuotteiden kehittämiseen liittyvät raaka-aineet. (ELY 2021.)

2.4.3 Business Finlandin rahoitus

Business Finlandilta yritykset pystyivät hakemaan tilapäistä tutkimus-, kehitys- ja innovaatio- eli TKI-lainaa. Tämä oli tarkoitettu Suomessa toimiville pk- ja midcap-yrityksille, jotka työllistivät vähintään kuusi henkilöä. Rahoituksen hakupiiriin kuuluivat yritykset, yhdistykset ja säätiöt, jotka toimivat joko kansainvälisillä tai kotimarkkinoilla ja jotka etsivät uusia keinoja liiketoimintansa häiriötilanteen ratkaisemiseksi kehittämistoimien avulla. Kehittämisen avulla yritykset pyrkivät parantamaan liiketoimintaansa sekä uudistamaan sitä taatakseen kilpailukykyä koronakriisin jälkeen. (Business Finland 2021.)

Hakijan täytyy osoittaa Business Finlandille, miten koronakriisi on vaikeuttanut yrityksen liiketoimintaa ja millä tavoin hakijayritys aikoo ratkaista koronakriisin aiheuttamat haasteet kehittämistoimien avulla. Rahoituksen vaikuttavuutta arvioitaessa kiinnitetään huomiota varsinkin rahoituksen työllisyysvaikutuksiin Suomessa. (Business Finland 2021.)

Rahoitus on käytettävissä kahdentyyppisiin projekteihin. Ensimmäinen se on tarkoitettu kotimarkkinoilla tai kansainvälisillä markkinoilla toimiville yrityksille, yhdistyksille ja säätiöille, jotka haluavat kehittää liiketoimintaansa koronaepidemian vaikutuksen myötä. Toisena vaihtoehtona rahoitusta voivat käyttää yritykset, joiden tavoitteena on kansainvälinen kasvu ja jotka haluavat panostaa kehittämistoimintaan kilpailukykyä ja kansainvälisen kasvun edesauttamiseksi. (Business Finland 2021.)

Ensimmäisen tyyppin projektissa rahoituksen avulla voidaan parantaa liiketoimintaedellytyksiä, uudistaa toimintaa, jotta se olisi kilpailukykyistä koronakriisinkin jälkeen sekä etsiä keinoja yrityksen liiketoiminnan häiriötilanteiden ratkaisemiseksi. Projektin tavoitteena on ratkaista koronan aiheuttama liiketoimintauhka. Hyväksyttävistä kustannuksista projektille ovat vain TKI-toiminnasta aiheutuvat menot. Kehitettävällä ratkaisulla on oltava kansallista kilpailuetua eli hakemuksessa on kuvattava, mitä uusia tuotteita, toimintatapoja, liiketoiminnan prosesseja tai palveluita syntyy projektin tuloksena omalle tai kilpailevalla toimialalla. Myönnettävän rahoituksen määrä on enintään 500 000 € ja rahoitustaso on 70 %. (Business Finland 2021.)

Toisen vaihtoehdon projektissa kehitettävien ratkaisujen edellytyksenä on kilpailuedun hakeminen kansainvälisillä markkinoilla. Hyväksyttäväksi kustannuksiksi luetaan vain TKI-toiminnasta aiheutuvat menot. Projektin sisällön ei tarvitse liittyä suoranaisesti koronaepidemian aiheuttaman häiriötilanteen ratkaisemiseksi, mutta hakijan täytyy silti osoittaa hakemuksessaan, miten koronaepidemia on vaikeuttanut

yrittäjien liiketoimintaa. Rahoitustaso kakkostyyppin projektissa on 50 % ja myönnettävälle rahoituksen määrälle ei ole ylärajaa. (Business Finland 2021.)

2.4.4 Valtionkonttorin kustannustuet

Kustannustukia on tällä hetkellä ollut kaksi hakukierrosta ja kolmas on tuloillaan. Kustannustukien tavoitteena on auttaa yrityksiä selviämään vaikeasta taloustilanteesta, jonka koronaepidemia on aiheuttanut. Kustannustuki ei korvaa liikevaihdon laskua, mutta sillä on tarkoitus korvata yritysten joustamattomia kustannuksia ja palkkamenoja. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2021.) Kustannustuki on takautuva eli yritykselle maksetaan tukea jo syntyneistä kuluista (Valtiokonttori 2021).

Kustannustuen edellytyksenä on, että yrityksen liikevaihto on laskenut koronaviruksen aiheuttaman tilanteen vuoksi vähintään 30 %. Lisäksi kustannustukea hakevan yrityksen toimialan liikevaihdon on täytynyt laskea vähintään 10 %. Lisäperusteluja kustannustuelle tarvitaan, jos toimialan liikevaihto ei ole laskenut vähintään kymmentä prosenttia, mutta yrityksellä on silti mahdollisuus hakea kustannustukea. Tuen saamisen edellytyksenä on tällöin erityisen painavat syyt ja perustelut, miten yrityksen liikevaihto on kärsinyt koronapandemian vuoksi. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2021.) Kustannustukeen on tehty koronapandemian aikana muutoksia, joilla pyritään vastaamaan paremmin eniten kärsineiden yritysten tarpeisiin. Hakemukseen hyväksyttävien kulujen määrittelyä on laajennettu ja tarkennettu sekä tukikautta on pidennetty. (Valtiokonttori 2021.)

2.4.5 KEHA-keskuksen ravitsemisliiketoiminnan tuki

Ravitsemisliikkeiden toimintaa rajoitettiin voimakkaasti keväällä 2020. Eduskunnan hyväksyessä rajoitustoimenpiteet, se päätti myös kustannusten kompensoinnista, jolla rajoitusten vaikutuksia lievennettäisiin. Ravitsemisliikkeille oli saatavilla kahdenlaista tukea, hyvitystä toiminnan rajoittamisesta sekä uudelleentyöllistämisen tuki. Nämä tuet täydensivät toisiaan ja yrityksellä oli mahdollista saada molempia. (KEHA-keskus 2021a.)

Hyvitys toiminnan rajoittamisesta oli tarkoitettu ravitsemisliikkeille, joiden keskimyynti rajoitustoimenpiteiden aikana oli pienempi vertailukausiin nähden. Vertailukausina oli joko vuoden 2020 tammi-helmikuu tai vuoden 2019 huhti-toukokuu. Vertailukaudeksi valittiin se ajankohta, joka oli hakijan kannalta suurempi. Henkilöstöravintolat eivät kuuluneet tuen piiriin. (KEHA-keskus 2021b.)

Hyvityksellä kompensoitiin joustamattomia kuluja, esimerkiksi tilavuokria, mutta hyvitys ei koskenut palkkakustannuksia, investointeja tai ainehankintoja. Hyvityksen osuus oli 15 % enintään 1 miljoonan euron myyntiin perustuvasta vertailuluvusta. Jos myynnin vertailulukku oli yli miljoonan, hyvityksen määrä oli 5 %. Hyvitystä pystyi saamaan enintään 500 000 euroa ja sitä maksettiin 58 päivältä, jona aikana rajoitusvelvoite oli käynnissä. (KEHA-keskus 2021b.)

Hyvitys toiminnan rahoittamisesta suoritettiin joukkomaksatuksena pääsääntöisesti. Ne yritykset, jotka olivat toimittaneet verottajalle alv-ilmoituksen 4/2020, saivat hyvityksen automaattisesti verottajan tietoihin perustuen. Hyvitys maksettiin näille yrityksille kahdessa osassa. Ensimmäinen erä maksettiin ennakona, jonka laskentaperuste oli seuraava:

Vertailukauden myynti x 0,75 (myynnin laskun oletama) x 0,15 (hyvitysosuus) = hyvityksen määrä.
(KEHA-keskus 2021b.)

Loppumaksu hyvityksestä maksettiin huhtikuun 2020 tosiasiallisen myynnin aleneman perusteella, jota verrattiin yritykselle edullisempaan vertailuajankohtaan. Laskentaperuste loppumaksulle oli seuraava: (huhtikuun myynnin alenema verrattuna vertailukausien keskimyyntiin) x 0,15 % x 1/30 x 58 – ennakkomaksu = loppumaksu.
(KEHA-keskus 2021b.)

Yritykset, jotka eivät olleet toimittaneet alv-ilmoitusta verottajalle tai muun päätoimialan yritykset, joutuivat tekemään hakemuksen hyvityksen saamiseksi. Hyvitys maksettiin näille yrityksille hakemuksen perusteella. Hyvitystä pystyi saamaan enintään sen määrän, joka oli liiketoiminnan muista kuluista vähennettynä mahdollisella toiminnan keskeyttämisestä saadulla vakuutuskorvauksella. Jos vakuutuskorvauksia oli saatu, yrityksen täytyi toimittaa tieto vakuutuslaitoksen suorittamasta korvauksesta. (KEHA-keskus 2021b.)

Uudelleentyöllistämisen tuella tuettiin ravitsemisyriyten kykyä ja valmiutta työllistää työntekijöitä koronaepidemiaa edeltänyttä tilannetta vastaavalle tasolle rajoitusajan päätyttyä. Tukea sai siitä määrästä

työntekijöitä, joita yrityksellä oli laskennallisesti kokoaikaisessa työsuhteessa helmikuussa 2020. Vuokratyöntekijöiden kohdaltakin yritys pystyi saamaan tukea, jos laskutus oli vuokratyöntekijää kohden vähintään 4 500 euroa rajoitusvelvoitteiden päättymistä seuraavan kolmen kuukauden ajalta. (KEHA-keskus 2021c.)

Tuen määrä oli työntekijää kohden 1 000 euroa ja sitä myönnettiin enintään 800 henkilöstä yritystä tai konsernia kohden. Tuen edellytyksenä oli, että yritys maksoi työntekijälle kolmen kuukauden ajalta palkkaa yhteensä 2 500 euroa rajoitusten päättymisen jälkeen. Palkalla tässä tarkoitettiin työntekijälle maksettavaa palkkaa ennen lakisääteisiä maksuja ja ennakonpidätystä. Tuki myönnettiin ja maksettiin hakemuksen perusteella jo ennen kuin yritys oli tosiasiallisesti maksanut palkkaa työntekijöille tai maksanut laskun henkilöstövuokrausyritykselle. Maksaminen perustui yrityksen hakemuksessa ilmoittamaan työntekijämäärään. Hakemuksen vireille laitolla yritys sitoutui maksamaan työntekijöille palkkaa tuen saamiseksi edellyttämän määrän sekä työllistämään vuokratyöntekijöitä ilmoittamansa määrän. Tuen käyttöä selvitettiin jälkikäteen valvontatoimilla KEHA-keskuksen toimesta ja tällä varmistettiin, että tuen perusteet pitivät paikkaansa. (KEHA-keskus 2021c.)

3 YRITYS JA LIIKETOIMINTA

3.1 Yritysmuodot

Yritystä perustettaessa täytyy valita yritysmuoto ja yrityksen nimi sekä määritellä yritykselle toimiala. Yritysmuodon valitsemiseen vaikuttavat muun muassa yrityksen perustajien lukumäärä, pääoman tarve, vastuun ja päätösvallan jakautuminen, rahoitus ja verotus. Eri yritysmuotoja ovat esimerkiksi toiminimi, osakeyhtiö sekä kommandiittiyhtiö. (InfoFinland 2021.) Opinnäytetyötäni varten tehdyssä kyselyssä esiintyi näitä yritysmuotoja, joten kaikkia mahdollisia yritysmuotoja ei ole otettu mukaan teoriaosuuteen.

Toiminimi eli yksityinen elinkeinonharjoittaja on yksinkertaisin yritysmuoto. Toiminimen selkeys pohjaa sen juridiseen muotoon; henkilöyhtiöön. Henkilöyhtiössä yrittäjä ei ole lakiteknisesti yrityksestään irrallinen toimija, vaan sama henkilö, joka vain on ilmoittanut valtiolle harjoittavansa elinkeinoa ja täten liittynyt tarvittaviin rekistereihin ja saa käyttöönsä y-tunnuksen. (Yritä.fi 2021.)

Henkilöyhtiön suurin heikkous seuraa myös sen juridisesta muodosta. Koska toiminimi on sidottu yrittäjään, on yrittäjä henkilökohtaisesti vastuussa kaikista liiketoiminnan veloista ja velvoitteista. Toiminimi on myös suuremmalla liiketoiminnalla verotukseltaan epäedullisempi kuin esimerkiksi osakeyhtiö, koska vähintään 80 % toiminimen tuloksesta käsitellään yrittäjän henkilökohtaisena tulona, jota verotetaan progressiivisen ansiotuloveroprosentin mukaan. (Yritä.fi 2021.)

Osakeyhtiö on yhtiö, jonka omistuspohja perustuu osakkeisiin, eli pienempiin osuuksiin yrityksestä. Omistajien omistusosuus, päätäntävalta, velvollisuudet ja rahallinen riski yrityksessä voidaan näin selkeästi määrittää osakkeiden mukaan. (Yritä.fi 2021.)

Osakeyhtiö ei ole henkilöyhtiö, vaan oma juridisesti toimivaltainen oikeushenkilönsä, eli osakeyhtiön nimiin voidaan ottaa velkoja ja sitoumuksia, eikä kukaan ole näistä henkilökohtaisesti vastuussa. Osakeyhtiön omistajien sitoutuminen ja riski rajoittuvatkin lähtökohtaisesti vain yritykseen sijoitettuun osakepääomaan. Osakeyhtiö on luontevin yritysmuoto riskikkäämpään, kasvuhakuiseen toimintaan. (Yritä.fi 2021.)

Kommandiittiyhtiö on henkilöyhtiö, jossa yksi perustajista on “ääneton yhtiömies” eli sijoittaja, joka ei lähtökohtaisesti osallistu yhtiön hallintoon eikä ole henkilökohtaisesti vastuussa yhtiön veloista ja sitoumuksista. Äänettömän yhtiömiehen lisäksi pitää olla ainakin yksi “vastuunalainen yhtiömies”, joka on käytännössä se yrittäjä, joka hallinnoi yritystä. (Yritä.fi 2021.)

3.2 Yrityksen kannattavuus

Yritystoiminnan tavoitteena on tuottaa voittoa, jota syntyy silloin kun jonkin aikavälin tuotot ovat suuremmat kuin saman aikavälin kustannukset. Tappiollista toimintaa on silloin kuin kustannukset ovat suuremmat kuin tuotot. (Osaavayrittäjä 2021.)

Yrityksen euromääräisen (absoluuttisen) voiton perusteella ei vielä voi tehdä kunnollisia johtopäätöksiä yrityksen kannattavuudesta. Tieto siitä, että yrityksen voitto on esimerkiksi 50 000 euroa, ei sinällään vielä kerro onko tulos hyvä vai huono. Tulosta tulee verrata yrityksen liiketoiminnan laajuuteen, yritykseen sitoutuneen pääoman määrään sekä yritystoimintaan sisältyvään riskiin. Jos esimerkiksi yritykseen on sijoitettu miljoonien eurojen suuruinen pääoma ja yritystoimintaan sisältyy suuri riski, ei edellä mainittua 50 000 euron suuruista voittoa voi pitää kovinkaan hyvänä. Sen sijaan pelkästään omaa työpäntönsä myyvälle pienyrittäjälle, joka ei ole joutunut sijoittamaan paljontakaan pääomaa, mainittu tulos voi olla hyvä. (Osaavayrittäjä 2021.)

Yritysten taloudellista menestystä voidaan mitata monilla mittareilla. Yrityksen menestystä voidaan tilinpäätösanalyysissä mitata kolmen avaintekijän, kannattavuuden, maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden mittarein. Näiden kautta saadaan kokonaiskuva yrityksen toimintaedellytyksistä. (Tietoakseli 2015.)

Kannattavuuden mittaaminen perustuu tuloslaskelman tietoihin. Kannattavuutta voidaan mitata joko suoraan tuottojen ja kulujen erotuksen kautta tai suhteuttamalla liikevaihtoa ja muita tulokseen vaikuttavia tekijöitä. Kannattavuuden perustana on yrityksen liikevaihto, mutta se ei yksin takaa hyvää tulosta, jos liikevaihdon saavuttamisesta aiheutuneet kustannukset ovat suuremmat. Yritystoiminnan kannattavuus pidemmällä tähtäimellä on ehto toiminnan jatkumiselle. (Tietoakseli 2015.)

Vakavaraisuus mittaa yrityksen tappion- ja riskinsietokykyä ja se on samalla yksi yhtiön selviytymisehdoista. Vakavaraisuus perustuu vahvaan taseeseen, jonka kautta yritys kestää lyhyen aikavälin tappioita

ja maksuvalmiuskriisejä. Toisaalta hyvä vakavaraisuus mahdollistaa yrityksen kasvun ja kehityksen taakamalla muun muassa edellytykset lisärahoituksen saamiselle. Tätä kautta myös kannattavuutta voidaan parantaa. (Tietoakseli 2015.)

Maksuvalmius eli likviditeetti kuvaa yrityksen kykyä selvittää maksuvelvoitteistaan, ja tilinpäätöstiedoista saadaan hetkellinen maksuvalmius tilinpäätöspäivänä. Yleisimmin laskentaan käytetään Quick ratio -tunnuslukua, joka kertoo yrityksen kyvystä selviytyä lyhytaikaisista veloista nopeasti rahaksi muutettavilla varoilla. Väliaikaisesti huonoa maksuvalmiutta kompensoi hyvä vakavaraisuus, mutta kassakriisi voi pahimmassa tapauksessa aiheuttaa ongelmia toiminnan jatkuvuudelle. (Tietoakseli 2015.)

Kannattavuuden parantaminen on yrityksissä yleensä jatkuvan kehittämisen kohteena ja sitä pyritään parantamaan kannattavuuden tekijöihin vaikuttamalla. Kannattavuutta voidaan parantaa esimerkiksi lisäämällä myyntiä, joka kasvattaa yrityksen katetuottoa ja tulosta. Jotta myyntiä voidaan lisätä, nykyisten asiakkaiden tulisi ostaa enemmän tai yrityksen tulisi saada lisää asiakkaita. Myynnin kasvattaminen edellyttää usein markkinointitoimenpiteitä, jotka puolestaan lisäävät kiinteitä kustannuksia. Tämän vuoksi myynnin kasvun on oltava sen verran suurta, että lisämyynnin seurauksena kasvanut katetuotto ylittää markkinointikustannusten kasvun. (Osaavayrittaja 2021.)

Kannattavuutta voidaan parantaa myös nostamalla hintoja. Hintojen nostaminen parantaa tehokkaasti kannattavuutta, mikäli myyntimäärä ei alene. Vaarana onkin, että menekki alenee eikä hintojen nousun hyöty kohdistu suoraan kannattavuuden paranemiseen. Hintoja on myös hankala lähteä nostamaan, jos kilpailu alalla on kovaa. (Osaavayrittaja 2021.)

Kannattavuutta voidaan myös parantaa kustannuksia alentamalla. Kustannuksia voidaan joko karsia muuttuvista tai kiinteistä kustannuksista. Muuttuvien kustannusten alentaminen edellyttää tuotteiden ostamista tai valmistamista halvemmalla kuin ennen. Kiinteiden kustannusten alentaminen onnistuu yleensä toimintaa tehostamalla ja tarpeettomia kustannuseriä karsimalla. Yrityksen toimintojen huolellinen läpikäynti voi auttaa karsimaan turhia kustannuksia sekä löytämään tapoja tehdä asioita aikaisempaa kustannustehokkaammin, ilman että liiketoiminta siitä kärsii. (Osaavayrittaja 2021.)

3.3 Yleistä yrittäjyydestä ja sen edellytyksistä

Yrittäjälle ei ole olemassa yhtä yleispätevää määritelmää. Eri tahot tulkitsevat eri tavalla sen kuka on yrittäjä. Toisinaan tilanne saattaa olla sellainen, että jonkun tulkinnan mukaan henkilöä pidetään yrittäjänä ja jonkun toisen tulkinnan mukaan taas ei. Esimerkiksi työoikeuden, eläkelain ja verottajan tulkinnat yrittäjästä eroavat toisistaan. (Osaavayrittäjä 2021.)

Päätös alkaa yrittäjäksi lähtee ensisijaisesti yrittäjäksi aikovan omasta halusta ja tahdosta. Lisäksi henkilöllä täytyy olla yrittäjävalmiudet ja liikeidea, joiden varaan kannattava yritystoiminta rakennetaan. Hyvä liikeidea on yritystoiminnan menestymisen perusedellytys. (Yrittäjät 2021b.)

Pelkkä liikeidea kuitenkin ei riitä, jos markkinoilla ei ole tarvetta uudelle toimijalle. Jotta yrittäjäksi aikova voi arvioida etukäteen, kannattaako yritysidea toteuttaminen, on syytä tehdä liiketoimintasuunnitelma. (Ukko 2020.)

Yrittäjältä löytyviä hyviä ominaisuuksia ovat esimerkiksi rohkeus ja kyky ottaa hallittuja riskejä. Muita hyviä ominaisuuksia ovat yhteistyökyky, ulospäinsuuntautuneisuus, paineensietokyky sekä täsmällisyys. (Yrittäjät 2021b.)

Yrittäjäksi ryhtyminen on jännittävää ja samalla stressaavaa, sillä muistettavia asioita on paljon. Kun yrittäjäksi aikovalla on valmis liikeidea sekä liiketoimintamalli, täytyy hänen päättää myös yritysmuoto. Yritysmuoto on valittava ennen yrityksen rekisteröintiä. Yritysmuoto vaikuttaa moniin yrittäjän käytännön asioihin, kuten kirjanpitoon, päätöksentekoon ja siihen, kuinka helppo tai vaikea yritystoiminta on tarvittaessa päättää. (Ukko 2020.)

Yritykselle tulee valita myös nimi, joka pitää hyväksyttää kaupparekisterissä. Tarvittaessa yrityksen nimiä voi muuttaa myöhemmin. Yrityksen perustamiseen tarvitaan aina jonkin verran alkupääomaa. Yrityksen aloittamiseksi tarvittavien varojen tarkempi määrä riippuu sekä yrityksestä, toimialasta että yrittäjästä itsestään. Ulkopuolista rahoitusta voi hakea pankista, Finnverasta, joukkorahoituksesta tai yksityisiltä sijoittajilta. (Ukko 2020.)

Myös mahdollisuus tukien saamiseen kannattaa selvittää jo ennen yrityksen virallista perustamista. Aloittava yrittäjä voi esimerkiksi tietyin ehdoin saada TE-toimistosta starttirahaa toimeentulonsa turvaksi alkukuukausina. (Ukko 2020.)

Yrittäjyyden ensimmäisestä päivästä alkaen yrittäjällä tulisi olla voimassa vakuutus. Pakollisten vakuutusten määrä riippuu yrityksen toimialasta ja ainut kaikille yrittäjille pakollinen vakuutus onkin yrittäjän eläkevakuutus, joka nimestään huolimatta vaikuttaa eläkkeen lisäksi muun muassa yrittäjän sairauspäivärahaan. (Ukko 2020.)

Jokaisen yrityksen on huolehdittava myös kirjanpidosta. Aloittelevalle yrittäjälle kirjanpidon opettelu ja hoitaminen voi olla kuitenkin hankalaa, joten kannattaa harkita yritykselle hyvän kirjanpitäjän hankkimista. Yrittäjä tarvitsee yleensä aina myös erilaisia työvälineitä sekä toimitilat. Välineiden ja tilojen tarve riippuu siitä, millaisesta yritystoiminnasta on kyse. (Ukko 2020.)

4 TILITOIMISTON ROOLI YRITTÄJÄN ARJESSA

Tämän opinnäytetyön yhteistyötahona oli oululainen tilitoimisto Tilin Takojat Oy. Tilin Takojat Oy on perustettu vuonna 2013, mutta vuonna 2018 kolmen muun tilitoimiston kanssa tehdyn liiketoimintakaupan jälkeen yritys sai alkunsa kohti kasvua nykyiseen mittakaavaansa. Tilitoimistossa työskentelee tällä hetkellä 12 henkilöä esimiehen lisäksi. Asiakkaita tilitoimistolla on satoja, yritysmuotoihin kuuluu muun muassa toiminimiä, kommandiittiyhtiöitä ja osakeyhtiöitä, kooltaan laidasta laitaan sekä useilta eri toimialoilta. Tilin Takojat Oy:n asiakkaat eivät ole pelkästään oululaisia, vaan asiakkaita on ympäri Suomea. Tilin Takojat Oy:n palveluihin kuuluvat peruskirjanpidot, palkanlaskenta, tilinpäätökset sekä erilaiset asiantuntijapalvelut. Kirjanpitoja varten tilitoimiston käytössä on erilaisia sähköisiä järjestelmiä, mutta myös paperinen kirjanpito on mahdollista.

4.1 Tilitoimiston palvelut

Yleisesti katsoen tilitoimiston palvelut voidaan jakaa neljään eri kategoriaan: juokseva kirjanpito ja tilinpäätös, palkanlaskenta, kokonaisvaltainen liikekirjanpito sekä sisäinen laskenta.

Juoksevassa kirjanpidossa tositteet ja liiketapahtumat kirjataan ja numeroidaan järjestelmällisesti kirjanpitoon. Lisäksi kirjanpitäjä tekee sovitut palvelut joko viikko- tai kuukausitasolla. Lakisääteisiin tehtäviin sisältyvät kausiveroilmoitukset, tilinpäätökset ja veroilmoitukset. Yrittäjän kanssa voidaan sopia kirjanpidosta saatavista raporteista ja niiden lähettämisestä yrittäjälle. (Talouhallintoliitto 2018a.)

Palkanlaskennassa tilitoimisto hoitaa palkanlaskennan ja siihen liittyvät ilmoitukset yrittäjän puolesta. Palkkalaskelmat lähetetään työntekijöille ja tilitoimisto hoitaa viranomaisilmoitukset eteenpäin. Tilitoimisto voi myös yrittäjän halutessa hoitaa esimerkiksi jäsenmaksujen tilityksen, ulosottoasioita tai auttaa yritystä Kelan hakemuksissa. (Talouhallintoliitto 2018a.)

Kokonaisvaltaiseen liikekirjanpitoon sisältyy kaikki yrityksen talouhallintoon kuuluvat asiat eli laskujen maksu, palkanlaskenta sekä myynti- ja ostolaskujen käsittelyt. Tilitoimisto voi siis ottaa hoitaakseen reskontrien hoidon eikä yrittäjän tarvitse välttämättä tehdä itse mitään (Talouhallintoliitto 2018a).

Sisäisessä laskennassa tilitoimisto voi tarjota apua liiketoiminnan suunnitteluun, esimerkiksi erilaisin kannattavuuslaskelmin. Sisäisen laskennan palvelut lähtevät yrittäjän ja yrityksen tarpeista ja toiveista. (Talouhallintoliitto 2018a.)

Koronapandemian aikana tilitoimistot ovat tarjonneet yrityksille myös apua erilaisten tukihakemusten täyttämässä. Kirjanpitäjä voi hoitaa hakemuksen täyttämisen ja lähettämisen tehokkaammin ja yrittäjän ei tarvitse kuluttaa aikaansa verkkolomakkeiden ja ohjeiden lukemiseen. Yleensä tilitoimisto laskuttaa yritystä tällaisten hakemusten hoitamisesta.

4.2 Asiakkuus tilitoimistossa

Tilitoimistoon tullessaan yrittäjä sopii tilitoimiston kanssa yrityksen hoidettavista asioista ja palveluista. Luotettavassa ja osaavassa tilitoimistossa yrittäjälle tarjotaan räätälöidyt palvelukokonaisuudet, jotka vastaavat kyseisen yrityksen tarpeita. Yrityksille tarjotaan nykyaikana ensisijaisesti sähköisiä menetelmiä aineiston toimittamista varten, mutta paperisen aineiston toimittaminen ja käsittely ei ole täysin vielä kadonnut. Kirjanpito itsessään tehdään aika sähköisiä järjestelmiä käyttäen. (Talouhallintoliitto 2018b.)

Tilitoimisto ja asiakasyritys tekevät palvelusopimuksen, jossa kerrotaan sopimuksen ehdoista, hinnoista sekä sovitusta palveluista. Tavallisin palvelukokonaisuus on kuukausikirjanpito sekä tilinpäätös veroilmoituksineen. Tilitoimiston tarjoaman palvelun hinnoittelu perustuu työn määrään sekä kuinka laajan palvelupaketin yritys on valinnut itselleen. Lisäpalvelut, kuten konsultointi tai erilaisten hakemusten täyttö, hinnoitellaan ja laskutetaan yleensä erikseen. (Talouhallintoliitto 2018b.)

Yrittäjällä on myös velvollisuuksia kirjanpidon suhteen, jotta kirjanpito onnistuu ja pysyy ajan tasalla. Yrittäjän tulee toimittaa kuukausittain liiketapahtumia kuvaavat tositteet eli tiliote, ostolaskut, kuitit sekä erilaiset myyntiraportit. Lisäksi yritystoimintaan liittyvät sopimukset esimerkiksi vuokrasta, kaluston ostoista ja lainoista tulee toimittaa tilitoimistoon. (Talouhallintoliitto 2018b.)

5 EMPIIRISEN TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

5.1 Tutkimuksen tavoitteet ja tutkimusongelmat

Tutkimusongelmanasettelussa on tärkeää miettiä, millaista tietoa tutkittavasta aiheesta on tavoitteena tuottaa. Näiden tavoitteiden kautta tutkimusongelma voidaan jakaa laajempaan pääongelmaan ja useampaan alaongelmaan, joihin tutkimuksessa pyritään saamaan vastaukset (Jyväskylän yliopisto 2014). Pääongelma toimii tutkimuksen johtoajatuksena ja sen analysoinnin ja täsmennyksen avulla saadaan aikaan alaongelmat (Hirsijärvi, Remes & Sajavaara 2009, 126).

Opinnäytetyöni pääongelmana oli selvittää, miten koronapandemia on vaikuttanut Tilin Takojat Oy:n asiakkaiden liiketoimintaan. Pääongelma jaettiin kolmeen alaongelmaan:

1. Miten asiakkaat ovat kokeneet koronapandemian aiheuttaman tilanteen?
2. Miten asiakkaat ovat kokeneet erilaisten korona-avustusten hakemisen ja saamisen?
3. Millä tavoin asiakkaat ovat kokeneet tilitoimiston olleen apuna koronapandemian aikana?

Nämä tutkimusongelmat olivat lähtökohtana tutkimukselleni. Opinnäytetyössäni halusin siis selvittää Tilin Takojat Oy:n asiakkaiden kokemuksia koronapandemian aikana liittyen yleisesti heidän liiketoimintaansa, yrityksille suunnattujen koronatukien hakemiseen ja tarpeellisuuteen sekä tilitoimiston rooliin avunantajana tässä tilanteessa.

5.2 Aineistonkeruu ja tutkimusaineiston analysointi

Opinnäytetyön empiirinen osio on toteutettu kvalitatiivisena tutkimuksena, jossa tavoitteena oli selvittää yrittäjien kokemuksia koronapandemiaan liittyen. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa aineistonkeruu tapahtuu yleensä erilaisten haastattelujen avulla, mutta opinnäytetyössäni aineistonkeruumenetelmäksi valitsin sähköisen kyselyn avoimilla kysymyksillä (LIITE 2). Tähän päädyin siitä syystä, että aineistonkeruun aikataulu sattui juuri pahimpien koronarajoitusten aikaan alkuvuodesta 2021. Koin myös, että puhelimitse tehtävä haastattelu tulisi olemaan liian aikaa vievä sekä yrittäjille että itselleni. Sähköisen kyselylomakkeen ja avoimien kysymyksien avulla yrittäjä pystyi itse päättämään aikataulustaan vastauksen suhteen vapaammin sekä sai rauhassa miettiä vastauksiaan kysymyksiin.

Kyselylomakkeen kysymykset oli jaoteltu kolmeen eri teemaan: korona yrityksen arjessa, avustukset ja tuet koronaviruspandemian aikana sekä yrittäjä ja Tilin Takojat Oy. Kysymyksiä oli yhteensä 18 ja kaikki olivat avoimia kysymyksiä eli asiakas sai kertoa asiasta omin sanoin. Yhden koronatukeen liittyvän kysymyksen kohdalla asiakkaan piti valita valmiista listasta ne tuet, joita yritys oli hakenut.

Kyselylomake lähetettiin 40 asiakkaalle. Osallistuvat asiakasyritykset valittiin yhdessä tilitoimiston esimiehen ja toisen työntekijän kanssa. Tällä halusimme saada monipuolisesti yrityksiä kyselyyn eri toimialoilta. Kyselylomake toteutettiin sähköisenä versiona ja se luotiin Google Forms -alustalla. Kyselyyn osallistujille lähetettiin sähköpostitse kutsu ja saatekirje kyselyyn osallistumisesta sekä linkki kyselyyn. Houkuttimeksi kyselyyn vastaamiseksi luotiin arvonta, jossa yhdelle asiakkaalle luvattiin 50 euron arvoinen alennus kuukausikirjanpitoon. Kyselyyn sai vastata anonyymisti, mutta asiakas sai halutessaan jättää yhteystietonsa kyselylomakkeen loppuun, jos halusi osallistua arvontaan. Vastausaikaa annettiin kolme viikkoa kutsun lähettämisestä alkaen. Kyselyyn vastasi 12 asiakasta ja vastausprosentiksi tuli 30 %.

Analyysivaiheessa selviää, minkälaisia vastauksia tutkimusongelmiin saadaan. Analyysitavan valinta ei määräydy mekaanisesti tiettyjen sääntöjen mukaan. Aineiston käsittely ja analysointi voidaan aloittaa mahdollisimman pian aineistonkeruun jälkeen. (Hirsijärvi ym. 2009, 221–223.) Aineiston analyysimenetelmäksi valitsin teemoittelun. Se tarkoittaa aineiston ryhmittelyä erilaisten aihepiirien mukaan. Teemoista tehdään siis otsikoita ja niiden alle kootaan tutkimusaineistosta teemaa koskeva aineisto. Aineistot voidaan kirjoittaa ylös sanantarkasti sellaisenaan tai vastauksista tehdään tiivistelmä teeman mukaisesti. (Kajaanin ammattikorkeakoulu 2021.) Koska kyselylomakkeen kysymykset oli jaoteltu kolmeen eri teemaan, niin päätin käyttää myös näitä teemoja analyysivaiheessa. Teemoiksi nousivat siis koronapandemian vaikutus yrityksen arjessa, avustukset ja tuet koronapandemian aikana sekä tilitoimiston rooli yrittäjän tukena koronapandemian aikana.

5.3 Tutkimuksen validiteetti ja reliabiliteetti

Tutkimuksissa pyritään välttämään virheiden syntymistä, mutta tästä huolimatta tulosten pätevyys ja luotettavuus saattavat vaihdella. Tämän vuoksi on tärkeää, että jokaisessa tutkimuksessa tarkastellaan ja arvioidaan tutkimuksen luotettavuutta. (Hirsijärvi ym. 2009, 231.)

Tutkimuksen validiteetti eli pätevyys tarkoittaa tutkimusmenetelmän kykyä mitata juuri sitä, mitä tutkimuksessa halutaankin mitata (Hirsijärvi ym. 2009, 231). Validiteetti on kohdillaan, kun tutkimuksen kohderyhmä ja kysymykset ovat oikeat (Jyväskylän yliopisto 2009).

Tutkimuksessani kohderyhmänä toimi Tilin Takojat Oy:n asiakkaat eli yrittäjät, joiden kokemuksia koronapandemian aikana halusin tutkia. Halusin saada esille kokemuksia juuri yrittäjän näkökulmasta, joten kohderyhmä on mielestäni onnistunut tässä tutkimuksessa. Kyselylomakkeen kysymykset on laadittu tutkimusongelmien pohjalta, joten kysymyksillä pyritään saamaan vastauksia tutkimusongelmiin. Kyselylomakkeessa ei ollut valmiita vastausvaihtoehtoja, vaan kysymykset olivat avoimia ja asiakkaat saivat vastata vapaasti omien kokemustensa pohjalta.

Reliabiliteetti tarkoittaa puolestaan tutkimustulosten luotettavuutta eli kuinka luotettavasti ja toistettavasti käytetty tutkimusmenetelmä mittaa tutkimuksen kohteena olevaa ilmiötä (Jyväskylän yliopisto 2009). Tutkimustuloksia voidaan pitää reliaabeleina, jos kaksi eri tutkijaa päätyy samanlaisiin tuloksiin tai kahdella eri kerralla samasta tutkittavasti henkilöstä saadaan sama tulos (Hirsijärvi ym. 2009).

Tutkimuksen luotettavuuteen on saattanut vaikuttaa esimerkiksi se, ovatko asiakkaat ymmärtäneet kaikki kysymykset täysin ja siten vastaukset ovat saattaneet vääristyä. Kysymyksiä miettiessäni olen pyrkinyt tekemään niistä mahdollisimman selkeitä ja yksinkertaisia, jotta väärinymmärryksiltä vältyttäisiin. Voi myös olla, että kyselyyn tai kysymyksiin ei olla jaksettu perehtyä kunnolla ja joihinkin kysymyksiin on jätetty vastaamatta. Tällöin kaikkiin tutkimusongelmiin ei saada välttämättä kattavia vastauksia. Vastausprosenttikin jäi hieman alhaiseksi, joten senkin vuoksi luotettavuus kärsii. Tutkimukseni luotettavuudessa on täten hieman parannettavaa.

6 TUTKIMUSTULOKSET

6.1 Koronapandemian vaikutukset yrityksen arjessa

Kyselylomakkeen ensimmäisen teeman kysymykset käsittelivät koronapandemian vaikutuksia yrityksen arjessa. Ensimmäisenä kysymyksenä tiedusteltiin yrityksen toimialaa. Kyselyyn saatiin kattavasti vastauksia monelta eri toimialalta, esimerkkeinä ravintola-, kulttuuri-, ITC- sekä liikunta- ja hyvinvointialalta.

Kysyttäessä millaisia vaikutuksia koronapandemia on aiheuttanut yritykselle, yhtä vastaajaa lukuun ottamatta vaikutukset ovat olleet negatiivisia. Vaikutuksia kerrottiin olevan liikevaihdon tippuminen, töiden väheneminen, asiakastyössä olevan jutustelun väheneminen, läsnäolotyöskentelyn vaihtuminen etätöksi ja asiakasmäärän lasku. Liikunta- ja hyvinvointialalla yksilövalmennuksen suosio oli noussut koronapandemian myötä. Kulttuurialalla koronapandemia oli taas tuonut stressiä tulevaisuudesta ja miettimistä voidaanko suunniteltuja tapahtumia järjestää ollenkaan.

”Liikevaihdon tippuminen. Ei mitään positiivista.”

”Ennen koronaa listat olivat täynnä varauksia ja kahden viikon jonot varauskalenterissa. Koronan takia ihmiset 1kk sijasta käyvät noin 3kk välein parturissa, jos silloinkaan sekä iso osa asiakkaista on jättänyt kokonaan tulematta.”

Kolmannessa kysymyksessä kysyttiin, milloin koronapandemian vaikutukset alkoivat näkyä yrityksen toiminnassa. Suurimmassa osassa vastauksia vaikutuksien kerrottiin alkaneen alkuvuodesta 2020, yhden vastaajan kohdalla koronapandemian vaikutusta ei nähty ollenkaan.

Yritykset toteuttivat vaihtelevasti erilaisia toimenpiteitä koronapandemian aikana selviytyäkseen tilanteesta. Työntekijöitä lomautettiin, paikalla oleva työporukka pidettiin pienenä, hygieniaan ja suoja toimiin kiinnitettiin erityistä huomiota, mainontaa tehostettiin, etätyöskentelyä kasvatettiin mahdollisuuksien mukaan, tarpeetonta kalustoa laitettiin myyntiin tulojen takaamiseksi sekä asiakkaille tarjottiin lisäarvoa palveluihin.

”Toivottiin saavutettavan sellasta turvallista oloa asiakkaille tulla parturiin, kun keskityimme hygieniaan sen mukaisesti mitä suositeltu virusten torjumiseksi.”

”Ruvettiin myymään yrityksen kalustoa pois, jotta saatiin jonkin verran tuloa.”

Viidennessä ja kuudennessa kysymyksessä haluttiin tietää, miten yrittäjä on kokenut koronapandemian aiheuttaman tilanteen sekä millaisia ajatuksia se herättää yrityksen nykyhetkestä ja tulevaisuudesta. Vastaaajista melkein jokainen oli kokenut tilanteen hankalana, ahdistavana, stressaavana ja epävarmana. Yksi vastaajista koki, että muutoksien avulla toimintaa voidaan kehittää, mikä taas auttaa yritystä selviytymään. Toisella vastaajalla koronapandemian aikana eläköitymisikä tuli vastaan, joten hän koki sen hyvänä mahdollisuutena siirtyä eläkkeelle yritystoiminnasta. Nykyhetkeä ja tulevaisuutta ajatellessa vastaajat miettivät säilyykö yritys pystyssä koronapandemian jälkeenkin, tilanteen odotettiin menevän myös nopeasti ohi ja parempia aikoja toivottiin. Koronapandemian tuoman tilanteen myötä nähtiin myös, kuinka hyvä yrityksen nykytilanne on ollut ja tämä on antanut luottamusta selviämään.

”Asiakastapaamiset vaikeutuneet. Epävakautta jatkuvuudesta.”

”Nyt viimeistään huomasi, että hyvä tilanne ollut yrityksen taloudella ja se on auttanut selviämään. Tulevaisuuden suhteen olen luottavainen, mutta edelleen se vähän stressaa.”

”Aluksi pelkoa, mutta myöhemmin mahdollisuuksia.”

”Nykytermein ’haastavana’. Omin sanoin yhtä ärsyttävänä kuin 90-luvun lama-aika.”

Tulevaisuudessa samankaltaisen tilanteen tapahtuessa, asiakkaat kokivat, että tilanteeseen voisi varautua oman pääoman ja kassan kasvattamisella, uudistamalla liiketoimintaansa, säästämällä, kovalla itseluottamuksella ja ennakoiden sopeutumalla sekä seuraamalla tilannetta aktiivisesti. Muutama vastaajista ei kokenut, että tilanteeseen voisi varautua mitenkään.

”Ei oikein mitenkään.”

”Yrityksen oma pääoma pitäisi olla suurempi.”

Ensimmäisen teeman viimeisenä kysymyksenä kysyttiin, paljonko koronapandemia on vaikuttanut yrityksen liikevaihtoon. Keskimäärin liikevaihto oli laskenut noin 40 prosenttia, mutta yksittäisissä vastauksissa liikevaihdon lasku vaihteli 30–100 prosentin välillä. Kolmessa vastauksessa liikevaihdon laskun kerrottiin olevan vähäinen tai sitä ei tapahtunut lainkaan.

6.2 Avustukset ja tuet koronapandemian aikana

Kysymyslomakkeen toinen teema piti sisällään kysymyksiä yrityksille suunnattuihin avustuksiin ja tukiin koronapandemian aikana. Ensimmäisessä kysymyksessä asiakas sai valita listasta, mitä tukia oli hakenut. Listassa olivat vaihtoehtoina ELY-keskuksen tuet (tilanneanalyysi ja kehittämisavustus), yksinyrittäjätuki, Business Finlandin rahoitus, kustannustuki, ravintolatuki sekä vapaavalintainen muu tuki. Haetuimmat tuet olivat kunnan tarjoama yksinyrittäjätuki sekä Valtionkonttorin kustannustuki. Muutama oli hakenut ELY:n tukia ja Business Finlandin rahoitusta.

Toisessa kysymyksessä tiedusteltiin, saatiinko haettua tukea ja millainen hyöty siitä oli yritykselle. Yksinyrittäjän tuen kohdalla monet kokivat, että tuen määrä oli pieni eikä siitä ollut suurempaa hyötyä. Yksi vastaajista kertoi, että yksinyrittäjätuki oli juuri riittänyt laskujen maksamiseen ja yritys oli selvinnyt taas muutaman viikon eteenpäin. Isompien tukien kohdalla koettiin ne merkittäviksi yrityksen kehittämisen kannalta, koska muutoin tehtyjä toimenpiteitä ei olisi voitu tehdä.

”Osan sain, osaa en. Mahdollistanut yrityksen kehittämistä keinoin, joihin muuten ei olisi ollut varaa.”

”Sain. Yksinyrittäjätuki on niin pieni, että varsinaista hyötyä ei ole.”

Suurin osa vastaajista koki tukien hakemisen helpoksi, muutama koki hakuprosessin hankalaksi ja työlääksi. Kysyttäessä samalla, autoiko tilitoimisto tukien hakemisessa, suurin osa oli saanut apua tai tietoa tukien hakemiseen liittyen. Yhden vastaajan kohdalla tilitoimisto oli hoitanut tuen hakemisen kokonaan.

Neljännessä kysymyksessä kysyttiin, millaisiksi avustuksien kriteerit koettiin. Kokemuksia oli monipuolisesti. Osa piti kriteereitä liian tiukkoina, varsinkin kustannustuen kohdalla olevaan liikevaihdon laskun vaatimusta pidettiin liian kovana (30 %). Tukien aikarajojen koettiin myös olevan liian rajatut. Osa piti taas kriteerejä yksinkertaisina ja tyytyi annettuihin kriteereihin. Muutama vastaaja piti kriteereitä jopa kevyinä ja matalina. Yksi vastaajista koki, että tukien alkuaikoina ne olivat huonosti suunnattu yksinyrittäjille.

”Yksinkertaiset kriteerit.”

”Kustannustuen saamisen raja melko korkea (30 % pitää olla laskenut liikevaihto). Pienelle yritykselle valtava pudotus.”

Toisen teeman viimeisessä kysymyksessä haluttiin tietää, millaiseksi tukien tarkoituksenmukaisuus koettiin. Yleisesti koettiin, että yksinyrittäjät eivät saaneet tukea tarkoituksenmukaisesti vaan isommat tukisummat koettiin menneen jopa epäilyttävällekin yrityksille. Yksinyrittäjätuen summa ei ollut suuri, joten sitä ei pidetty merkittävänä. Tukien toimialarajoituksia koettiin olleen syrjiviä joitain toimialoja kohtaan. Muutama vastaaja piti silti tarkoituksenmukaisuutta hyvänä, varsinkin kustannustessa ja yksinyrittäjätuessa.

”Aika hyvät, toimialarajaukset voi sortaa tiettyjä yrityksiä.”

”Ihmettelen vaan suuresti sitä, kun korona-aikaan ruvettiin jakamaan kehittämistukia ja annettiin niitä epämääräisille yrityksille jopa 100 000 € / yritys, jotka eivät sitä olisi edes tarvinnut...”

6.3 Tilitoimiston rooli yrittäjän tukena koronapandemian aikana

Kolmas teema piti sisällään kysymyksiä liittyen yrittäjän ja tilitoimiston väliseen kanssakäymiseen koronapandemian aikana. Ensimmäiseksi kysyttiin sitä, miten yrittäjä kokenut tilitoimisto tuen koronapandemian aikana. Melkein kaikki vastaajista koki tilitoimiston olleen hyvin apuna ja tukena yrittäjälle. Osa vastaajista ei ole kokenut avun tarvetta ollenkaan tai on tarvinnut sitä vain vähän.

”Apua olisi varmaan saanut, mutta ei ollu tarvetta.”

”Neuvonut auliisti ja kannustavasti.”

Seuraavassa kysymyksessä kysyttiin, miten tilitoimisto on ollut apuna. Asiakkaat kertoivat, että sähköpostitse on lähetetty infoa ja tiedotteita, tukien hakemisessa autettu ja niistä kerrottu tarkemmin, pidetty tilanteen tasalla sekä kysymyksiin on vastattu ripeästi.

Kolmannessa kysymyksessä haluttiin tietää, millaista tukea ja neuvontaa asiakas toivoisi tilitoimistolta vastaavanlaisissa tilanteissa. Tilitoimistolta toivottiin soittoja ja kyselyitä tilanteesta, katsausta liikevaihtoon, vinkkejä miten yritys voisi säästää tällaisessa tilanteessa, tietoa sellaisista asioista, joita yrittäjä itse ei tiedä, oma-aloitteisia vinkkejä ja konsultaatiota. Muutama asiakas oli myös tyytyväinen nykytoimiin ja toivoi, että samanlainen palvelu jatkuu.

”Katsausta liikevaihtoon, jotta selviää mitä tukia voi hakea. Apua tukien hakemiseen. Vinkkejä mistä voisi säästää kriisin aikana.”

”Oma-aloitteisia vinkkejä.”

”Toivoisin semmoista tukea ja tietoa, jota itsellä ei välttämättä ole.”

Neljännessä kysymyksessä kysyttiin, kuinka hyvin tilitoimisto on perehtynyt yrityksille suunnattuihin avustuksiin ja tukiin. Suurin osa asiakkaista kertoi tilitoimiston olleen hyvin perehtynyt tukiin. Muutama asiakas ei osannut vastata kysymykseen.

Viimeisessä kysymyksessä haluttiin tietää, miten tilitoimisto voisi parantaa toimintaansa. Tämä kysymys koettiin hankalaksi, koska vastauksia saatiin vähän tai vastaus oli, ettei tiedä. Kahdella vastaajalla toiveena oli yhteydenotot tai soitot takaisin. Muutamassa vastauksessa kaiken kerrottiin olevan jo hyvin eikä parannuksia kaivattu.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

7.1 Vastaukset tutkimusongelmiin

Tutkimuksen pääongelmana oli selvittää, miten koronapandemia on vaikuttanut Tilin Takojat Oy:n asiakkaiden liiketoimintaan. Pääongelman alle muodostui kolme alaongelmaa, joihin haluttiin vastauksia Tilin Takojat Oy:n asiakkaille suunnatun sähköisen kyselylomakkeen avulla.

1. Miten asiakkaat ovat kokeneet koronapandemian aiheuttaman tilanteen?

Tutkimustulosten pohjalta Tilin Takojat Oy:n asiakasyritykset ovat kokeneet koronapandemian aiheuttaman tilanteen pääosin negatiivisena. Pahimmin vaikutukset ovat näkyneet kulttuuri- ja tapahtumalalla sekä ravintola-alalla. Liikevaihto oli laskenut melkein jokaisella asiakkaalla, joka osallistui kyselyyn, keskimäärin noin 40 %. Yleisimpinä koronapandemian tuomina vaikutuksina olivat liikevaihdon lasku, töiden väheneminen sekä asiakasmäärän lasku.

Koronapandemian aiheuttama tilanne on tuonut asiakkaille monenlaisia tunteita. Yrittäjä on miettinyt, säilyykö yritys pystyessä koronapandemian jälkeenkä ja miten tilanteesta noustaan pandemian rauhoituttua. Toiset yrittäjät näkivät tilanteessa positiivisiakin puolia. Koronapandemian myötä on nähty, kuinka hyvä yrityksen nykytilanne on ja se on tuonut voimia jaksaa vaikeinkin hetkinä. Tilanne on myös tuonut mahdollisuuden alkaa kehittämään yrityksen liiketoimintaa ja tarjoamaan erilaisia uusia palveluita asiakkaille.

Yrittäjillä on ollut erilaisia keinoja selviytyäkseen koronapandemian aiheuttamasta tilanteesta. Osa yrityksistä on lomauttanut työntekijöitään tai alkanut työskentelemään pienemmällä työporukalla liiketoiminnassa aina kerrallaan. Siisteyteen ja asiakastilojen väljyyteen on panostettu, jotta asiakkaille tulisi turvallisempi olo asioidessaan liikkeessä. Osa yrittäjistä näki tarpeettoman kaluston myynnin keinona lisätä tuloja, osa tehosti mainontaa tai tarjosi asiakkailleen lisäarvoa erilaisten palveluiden kautta.

Asiakkaat kertoivat myös ajatuksiaan siitä, miten jatkossa samankaltaiseen tilanteeseen voisi varautua. Yrityksen rahallisen tilanteen ja oman pääoman merkitys nähtiin tärkeänä selviytymiskeinona vaikeita tilanteita varten. Osa koki, ettei tällaiseen tilanteeseen voi varautua mitenkään. Sopeutuminen, säästäminen ja uudistuminen nähtiin myös keinoina, joilla voi varautua vastaavanlaisiin tilanteisiin.

2. Miten yrittäjät ovat kokeneet erilaisten korona-avustusten hakemisen ja saamisen?

Yhtä lukuun ottamatta, kaikki kyselyyn vastanneista asiakkaista oli hakenut jotain korona-avustusta tai tukea. Haetut tuet oli saatu joko kokonaan tai osittain. Yleisimpinä haettuina tukina olivat yksinyrittäjätuki sekä kustannustuki.

Yksinyrittäjätuen määrää ja tarkoituksenmukaisuutta ei pidetty kovin merkittävänä. Sen koettiin olevan pieni apu yritykselle ja sen avulla yritys selvisi vain suurimmista laskuista. Sen sijaan ELY:n ja Business Finlandin rahoituksista koettiin saavan enemmän hyötyä yritykselle, koska isommilla summilla yrityksen toimintaa pystyi kehittämään ja tätä kautta kohentamaan yrityksen tilannetta koronapandemian aikana. Moni asiakas koki, että yksinyrittäjät ovat jääneet surkeimpaan asemaan tukien suhteen eivätkä heille suunnatut tuet ole olleet reiluja. Useampi vastaaja kertoikin kokeneensa, että suuria summia on myönnetty helpommin suurille yrityksille, jotka eivät välttämättä ole edes niitä tarvinneet.

Tukien kriteereihin liittyen oli mielipiteitä suuntaan ja toiseen. Osa koki, että kriteerit olivat kevyitä, mutta suurin osa vastaajista koki, että varsinkin yksinyrittäjille suunnatuissa tuissa vaatimukset olivat korkealla tuen saamiseksi. Suurin osa asiakkaista koki tukien hakemisen helppona, muutama koki hakuprosessin monimutkaisena ja työläänä. Osa asiakkaista oli pärjännyt tukien hakemisessa ilman tilitoimiston apua, mutta suurin osa oli tarvinnut jonkin verran apua tai informointia tukien hakemiseen liittyen.

3. Millä tavoin yrittäjät ovat kokeneet tilitoimiston olleen apuna koronapandemian aikana?

Tilin Takojat Oy:n asiakkaat kokivat, että heitä palveltiin koronapandemian aikana hyvin ja apua on saanut. Muutamat kokivat, ettei erilliselle avulle ollut tarvetta tai, että apua tarvittiin vain vähän. Apua oli saatu avustuksiin liittyen, tiedotteiden kautta sähköpostitse, pidetty ajan tasalla sekä kysymyksiin oli saatu vastauksia nopeasti.

Yrittäjät kokivat, että tilitoimisto oli perehtynyt hyvin yrityksille koronapandemian aikana suunnattuihin tukiin. Osa ei osannut kertoa kokemuksiaan asiaan liittyen, koska olivat itse löytäneet tarvittavat tiedot. Jatkoa ajatellen asiakkaat toivoivat, että tilitoimisto toisi esille oma-aloitteisia vinkkejä yritystoiminnan ja säästämisen suhteen. Myös ajoittaiset kuulumisten kyselyt ja tilannekatsaukset olivat toivottuja. Osa

asiakkaista oli tyytyväisiä nykyiseen palveluun eivätkä he kaivanneet tai osanneet kertoa parannusehdotuksia.

7.2 Opinnäytetyön arviointi

Tutkimuksen avulla haluttiin selvittää, millaisia kokemuksia Tilin Takojat Oy:n asiakkailla oli koronapandemian vaikutuksista liiketoimintaansa. Tutkimuksen myötä tilitoimisto sai tietoa asiakkaidensa kokemuksista koronapandemian vaikutuksista yrityksen arkeen, erilaisten korona-avustuksien hakemiseen sekä tilitoimiston palveluun liittyen.

Aihe oli erittäin ajankohtainen, mutta koronapandemian tilanteen muuttuessa koko ajan, se vaikeutti esimerkiksi koronapandemiaan liittyvän teoriaosuuden kirjoittamista. Tutkimus oli myös ajankohdallisesti haastava toteuttaa osittain. Kvalitatiiviseen tutkimukseen olisi tarvittu enemmän sille sopivimpia menetelmiä, kuten esimerkiksi haastatteluja. Onnistuin silti kokoamaan kattavasti avoimia kysymyksiä sähköiseen kyselylomakkeeseen, ja vastauksia tuli monipuolisesti eri toimialojen yrityksiltä. Koronapandemian aikana sähköinen kyselylomake osoittautui käteväksi tiedonkeruumenetelmäksi, vaikkakin vastauksia olisi voinut tulla vielä hieman lisää.

Arvioisin onnistuneeni melko hyvin opinnäytetyössäni. Teoriaosuudessa on paljon uutta tietoa, mutta onnistuin kokoamaan aiheeseen liittyen keskeisimmät asiat sekä saamaan siitä järkevän kokonaisuuden. Tilitoimistolle tutkimuksen myötä syntynyt tieto asiakkaiden kokemuksista on lisäksi erittäin tärkeässä roolissa tässä tutkimuksessa ja koen saaneeni asiakkaiden kokemuksia hyvin esille.

LÄHTEET

- Aamulehti. 2020. Tämän takia THL:n kelkka kääntyi: ilman rajoituksia hoitohenkilökunta joutuisi päättämään, kuka saa jäädä henkiin. Saatavissa: <https://www.aamulehti.fi/koronavirus/art-2000007483273.html>. Viitattu 9.1.2021.
- Calleja, M. 2020. Korona. Virus, joka mullisti maailman. Helsinki: Oppian.
- Business Finland. 2021. Tilapäinen TKI-laina häiriötilanteisiin. Saatavissa: <https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/palvelut/rahoitus/tki-laina-hairiotilanteisiin>. Viitattu 3.2.2021
- ELY. 2021. ELY-keskusten rahoitus yrityksille koronaviruksen aiheuttamassa poikkeustilanteessa. Saatavissa: <https://www.ely-keskus.fi/poikkeusrahoitus#1>. Viitattu 3.2.2021.
- Finnvera. 2021. Finnveran Rahoitus & kasvu -katsaus: Korona jakoi toimialat voittajiin ja häviäjiin – Konkurssien määrä kasvaa mutta ei yksin koronan takia. Saatavissa: <https://www.finnvera.fi/finnvera/uutishuone/tiedotteet/finnveran-rahoitus-kasvu-katsaus-korona-jakoi-toimialat-voittajiin-ja-havijain-konkurssien-maara>. Viitattu 14.9.2021.
- Helsingin Sanomat. 2020a. Uudenmaan raja avattiin – pääministeri Marin: ”Nyt ei ole oikea aika lähteä mökeille”. Saatavissa: <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000006473946.html>. Viitattu 10.1.2021.
- Helsingin Sanomat. 2020b. ”En usko, että selviämme ilman rajoitustoimia” – Suomen tuoreet tartuntaluvut näyttävät huolestuttavilta, arvioivat asiantuntijat. Saatavissa: <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000006592552.html>. Viitattu 9.1.2021.
- Hirsijärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15.-16. painos. Helsinki: Tammi.
- Ilta-Sanomat. 2020a. Ulkoministeriö: Älä matkusta nyt mihinkään. Saatavissa: <https://www.is.fi/kotimaa/art-2000006436541.html>. Viitattu 10.1.2021.
- Ilta-Sanomat. 2020b. Ravintolat kiinni todennäköisesti 4. huhtikuuta – valtioneuvosto antoi täydentävän asetuksen. Saatavissa: <https://www.is.fi/kotimaa/art-2000006459390.html>. Viitattu 10.1.2021
- Ilta-Sanomat. 2020c. Uudenmaan sulkua päättyi – näillä kolmella seikalla hallitus perusteli päätöstä. Saatavissa: <https://www.is.fi/politiikka/art-2000006475335.html>. Viitattu 10.1.2021.
- Ilta-Sanomat. 2020d. STM:n strategiajohtaja: Koronaepidemian toinen aalto on nyt käynnissä Suomessa. Saatavissa: <https://www.is.fi/kotimaa/art-2000006662682.html>. Viitattu 9.1.2021.
- InfoFinland. 2021. Yritysmuodot. Saatavissa: <https://www.infofinland.fi/fi/elama-suomessa/tyo-ja-yrittajyys/yrityksen-perustaminen/yritysmuodot>. Viitattu 17.8.2021.
- Jyväskylän yliopisto. Leena Hiltunen. 2009. Validiteetti ja reliabiliteetti. Saatavissa: http://www.mit.jyu.fi/ope/kurssit/Graduryhma/PDFt/validius_ja_reliabiliteetti.pdf. Viitattu 7.9.2021.
- Jyväskylän yliopisto. 2014. Koppa. Tutkimuksen suunnittelu. Saatavissa: <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/tutkimusprosessi/tutkimuksen-suunnittelu>. Viitattu 6.9.2021.

Kainuun Sanomat. 2020. Pitääkö tavallisen suomalaisen nyt tehdä jotain tartunnan torjumiseksi ja epidemian ehkäisemiseksi – asiantuntijat antavat vain yhden tärkeän vinkin. Saatavissa: <https://www.kainuunsanomat.fi/artikkeli/pitaako-tavallisen-suomalaisen-nyt-tehda-jotain-tartunnan-torjumiseksi-ja-epidemian-ehkaisemiseksi-asiantuntijat-antavat-vain-yhden-tarkean-vinkin-176917325/>. Viitattu 10.1.2021.

Kajaanin ammattikorkeakoulu. 2021. Teemoittelu. Saatavissa: <https://www.kamk.fi/fi/opari/Opin-naytetyopakki/Teoreettinen-materiaali/Tukimateriaali/Laadullisen-analyysi-ja-tulkinta/Teemoittelu>. Viitattu 14.9.2021.

KEHA-keskus. 2021a. Tuet ja hyvitykset ravitsemisyriyksille. Väliaikaiset tuet ja hyvitykset. Saatavissa: <https://www.keha-keskus.fi/poikkeusrahoitus/mara/>. Viitattu 8.4.2021.

KEHA-keskus. 2021b. Tuet ja hyvitykset ravitsemisyriyksille. Hyvitys toiminnan rajoittamisesta. Saatavissa: <https://www.keha-keskus.fi/poikkeusrahoitus/mara/hyvitys-toiminnan-rajoittamisesta>. Viitattu 15.5.2021.

KEHA-keskus. 2021c. Tuet ja hyvitykset ravitsemisyriyksille. Tuki uudelleentyöllistämiseen. Saatavissa: <https://www.keha-keskus.fi/poikkeusrahoitus/mara/tuki-uudelleentyollistamiseen>. Viitattu 15.5.2021.

Mtv uutiset. 2020a. Koronapotilaiden määrä sairaalassa kasvoi räjähdysmäisesti – Husin Järvinen on huolestunut: "Rupeaa kohta puoliin olemaan pulaa tehohoitopaikoista". Saatavissa: <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/koronapotilaiden-maara-sairaalassa-kasvoi-rajahdysmaisesti-husin-jarvinen-on-huolestunut-rupeaa-kohta-puoliin-olemaan-pulaa-tehohoitopaikoista/8005732#gs.plyn13>. Viitattu 9.1.2021.

Mtv uutiset. 2020b. Professori varmana: Wuhanin koronaviruksen tartuntaepäilyjä tulee Suomessa lisää, myös varsinaiset tartunnatkin mahdollisia. Saatavissa: <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/professori-varmana-wuhanin-koronaviruksen-tartuntaepailyja-tulee-suomessa-lisaa-myos-varsinaiset-tartunnatkin-mahdollisia/7702508>. Viitattu 10.1.2021.

Oulun kaupunki. 2020. Yksinyrittäjien tukihaku avautuu pian. Saatavissa: https://www.ouka.fi/oulu/digi/ajankohtaista/-/asset_publisher/ez43R91rLN7Q/content/yksinyrittajien-tukihaku-avautuu-pian/50266. Viitattu 10.1.2021.

Osaavayrittäjä. 2021a. Yritystoiminta. Saatavissa: <http://www.tieto.osaavayrittaja.fi/kannattavuus>. Viitattu 6.3.2021.

Osaavayrittäjä. 2021b. Yritystoiminta. Saatavissa: <http://www.tieto.osaavayrittaja.fi/yrittajeksi-ryhtyminen>. Viitattu 15.5.2021.

Talouskuutio.fi. 2020. Koronatuot. Mistä ja miten saan yrittäjänä tukea? Saatavissa: <https://www.talouskuutio.fi/korona-tuet/>. Viitattu 10.1.2021.

Talouhallintoliitto. 2018a. Tilitoimiston palvelut. Saatavissa: <https://talouhallintoliitto.fi/tilitoimisto-asiointi/tilitoimiston-palvelut>. Viitattu 23.8.2021.

Talouhallintoliitto. 2018b. Asiakkaana tilitoimistossa. Saatavissa: <https://talouhallintoliitto.fi/tilitoimisto-asiointi/asiakkaana-tilitoimistossa>. Viitattu 23.8.2021.

THL. 2020. COVID-19 Epidemian Hybridistrategian seuranta –tilanearvioraportti 20.5.2020. Saatavissa: <https://thl.fi/documents/533963/5860112/Hybridistrategian+seuranta+%E2%80%93+tilanearvioraportti+20.5.2020+.pdf/a645c050-f892-7b71-1c3d-cd854ff9e774?t=1589985058709>. Viitattu 9.1.2021.

THL. 2021. Koronavirus COVID-19. Saatavissa: <https://thl.fi/fi/web/infektioaudit-ja-rokotukset/audit-ja-torjunta/audit-ja-taudinaiheuttajat-a-o/koronavirus-covid-19>. Viitattu 9.1.2021.

Tietoakseli. 2015. Miten yrityksesi taloudellista menestystä mitataan? Saatavissa: <https://www.tietoakseli.fi/blogi/liiketoiminnan-kehittaminen/miten-yrityksesi-taloudellista-menestysta-mitataan/>. Viitattu 6.3.2021.

Tilastokeskus. 2020. Talouden tilannekuva. Saatavissa: <http://www.stat.fi/ajk/koronavirus/koronavirus-ajankohtaista-tilastotietoa/miten-vaikutukset-nakyvat-tilastoissa/talouden-tilannekuva>. Viitattu 3.2.2021.

Tilastokeskus. 2021. Talouden tilannekuva. Saatavissa: <https://www.stat.fi/ajk/koronavirus/koronavirus-ajankohtaista-tilastotietoa/miten-vaikutukset-nakyvat-tilastoissa/talouden-tilannekuva#yritykset>. Viitattu 14.9.2021.

Tekniikka ja talous. 2020. Uudenmaan koronarajoitukset kiristyvät – ”Vain kunnan rajoitukset ja kaupunkien hiljentäminen auttavat”. Saatavissa: <https://www.tekniikkatalous.fi/uutiset/uudenmaan-koronarajoitukset-kiristyvat-vain-kunnan-rajoitukset-ja-kaupunkien-hiljentaminen-auttavat/fbb026c8-ddc9-44ab-bc4c-2ce3b42ad2b3>. Viitattu 9.1.2021.

Turun Sanomat. 2020. Analyysi: Suomen sairaaloissa ollaan pian totisen paikan edessä – Koronapotilaiden tehohoitoaika uhkaavat loppua kesken. Saatavissa: <https://www.ts.fi/uutiset/kotimaa/4900462/Analyysi+Suomen+sairaloissa+olla+pien+totisen+paikan+edessa++Koronapotilaiden+tehohoitoaika+uhkaavat+loppua+kesken>. Viitattu 10.1.2021.

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2021. Toimintaohjeita yrityksille koronavirustilanteessa. Saatavissa: <https://tem.fi/koronavirus/toimintaohjeita-yrityksille>. Viitattu 6.3.2021.

Ukko. 2020. Mitä yrittäjyys vaatii? Tarkistuslista yrittäjäksi aikovalle. Saatavissa: <https://www.ukko.fi/yrittajyyskoulu/mita-yrittajyys-vaatii/>. Viitattu 15.5.2021.

Uusisuomi. 2020a. Suomessa uusi koronavirustartunta – työikäinen suomalainen nainen hakeutui hoitoon. Saatavissa: <https://www.uusisuomi.fi/uutiset/suomessa-uusi-koronavirustartunta-tyoikainen-suomalainen-nainen-hakeutui-hoitoon/8143f852-e60f-4ffa-abc8-9b6625c011fe>. Viitattu 9.1.2021.

Uusisuomi. 2020b. Koronavirus: Nyt tuli THL:n pääjohtajalta selvä lista suomalaisille. Saatavissa: <https://www.uusisuomi.fi/uutiset/koronavirus-nyt-tuli-thln-paajohtajalta-selva-lista-suomalaisille/0b33aab2-e3fa-461e-8b6c-f490a6c8c6df>. Viitattu 10.1.2021.

Valtioneuvosto. 2020a. Päivitetty arvio: Koronapandemia supistaa matkailijoiden kulutusta Suomessa 40 prosenttia vuonna 2020. Saatavissa: <https://valtioneuvosto.fi/-/1410877/paivitetty-arvio-koronapandemia-supistaa-matkailijoiden-kulutusta-suomessa-40-prosenttia-vuonna-2020>. Viitattu 3.2. 2021.

Valtioneuvosto. 2020b. Pääministeri Marinin puhe eduskunnassa 17.3.2020. Saatavissa:

<https://valtioneuvosto.fi/-/10616/paaministeri-marinin-puhe-eduskunnassa-17-3-2020>. Viitattu 10.1.2021.

Valtionkonttori. 2021. Yritysten kustannustuki. Saatavissa: <https://www.valtiokonttori.fi/palvelut/korvaus-ja-vahinkopalvelut/yritysten-kustannustuki/>. Viitattu 6.3.2021.

Verkkouutiset. 2020. Sanna Marin 27.2.2020: Koronaan varauduttu huolellisesti. Saatavissa: <https://www.verkkouutiset.fi/sanna-marin-27-2-2020-koronaan-varauduttu-huolellisesti/#61cf7d93> Viitattu 10.1.2021.

Yle. 2020a. Koronapotilas pääsi sairaalasta Rovaniemellä – kiinalaisnaisesta otetut uusimmat näytteet ovat osoittautuneet negatiivisiksi. Saatavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-11192835>. Viitattu 9.1.2021.

Yle. 2020b. Missä vaiheessa koronavirusepidemia on Suomessa? Nämä 5 grafiikkaa näyttävät, mitä on tapahtunut ja mitä on vielä edessä. Saatavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-11263866>. Viitattu 9.1.2021.

Yle. 2020c. Ensimmäinen ihminen on kuollut Suomessa koronaviruksen aiheuttamaan tautiin – THL:n pääjohtaja: "Varmasti pysäyttää". Saatavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-11269508> Viitattu 9.1.2021.

Yle. 2020d. Tuula Haatainen: Ravintoloiden aukioloa rajoitetaan ja uudet rajoitukset voimaan ehkä jo lauantaina – ehdotus annettiin eduskunnan käsittelyyn. Saatavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-11272574>. Viitattu 10.1.2021.

Yle. 2020e. THL:n tutkija arvioi: Koronaepidemian huippu on ohitettu – mutta jos rajoituksia löyhenetään, taudin eteneminenkin muuttuu. Saatavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-11315862>. Viitattu 9.1.2021.

Yle. 2020f. Ministeri Kiuru: Koronan kiihtymisvaihe uhkaa useimpia maakuntia, alueiden on tehtävä kaikki mahdollinen. Saatavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-11580952>. Viitattu 9.1.2021.

Yrittäjät. 2021a. Oletko valmis yrittäjäksi? Saatavissa: <https://www.yrittajat.fi/yrittajan-abc/perustieto-yrittajyydesta/oletko-valmis-yrittajaksi-316168>. Viitattu 15.5.2021

Yrittäjät. 2021b. Koronatuett yrityksille. Saatavissa: <https://www.yrittajat.fi/yrityksen-sopimukset-talous-ja-korvaukset/korona-ja-yrityksen-rahoitus/koronatuett-yrityksille-626133#ely>. Viitattu 3.2.2021.

Yritä. 2021. Yritysmuodot. Saatavissa: <https://yrita.fi/yritysmuodot>. Viitattu 17.8.2021

SAATEVIESTI KYSELYYN OSALLISTUJILLE

Tervehdys yrittäjä! Olen tekemässä opinnäytetyötä liittyen koronapandemian vaikutuksiin yrityksen liiketoiminnassa. Kyselyyn vastaamalla pääset kertomaan, millaisia vaikutuksia koronapandemialla on ollut yrityksenne liiketoimintaan, millainen tilitoimiston rooli on ollut yrityksenne tukena sekä oletteko hakeneet korona-avustuksia ja millaiseksi olette kokeneet niiden hakemisen. Kyselyssä on kolme osaluetta ja yhteensä 18 kysymystä. Kysymyksiin vastataan omin sanoin ja kysely on toteutettu Google Forms -alustalla. Kyselyyn pääsee alla olevasta linkistä:

Kyselyyn vastataan anonyymisti. Kyselyn vastauksia käytetään vain tätä opinnäytetyötä varten.

Vastaa kyselyyn 14.2.2021 mennessä. Kun olet vastannut kaikkiin kysymyksiin, paina kyselyn lopussa olevaa Lähetä-nappia.

Kyselyn lopussa voit halutessasi osallistua arvontaan. 14.2.2021 mennessä vastanneiden kesken arvomme 50 € arvoisen alennuksen yhden kuukauden kirjanpitoon.

Koronapandemia ja Tilin Takojat Oy:n asiakkaat

*Pakollinen

Korona yrityksen arjessa

1. Mikä yrityksenne toimiala on? *

2. Millaisia vaikutuksia koronaviruksen aiheuttamasta pandemiasta on aiheutunut yrityksellenne? Positiiviset ja negatiiviset.

3. Milloin koronaviruksen aiheuttaman pandemian vaikutukset alkoivat näkymään yrityksenne toiminnassa?

26.1.2021

Koronapandemia ja Tilin Takojat Oy:n asiakkaat

4. Millaisia toimenpiteitä yrityksessänne tehtiin ja millaisia vaikutuksia niillä toivottiin saavutettavan?

5. Miten olet yrittäjänä kokenut koronaviruksen aiheuttaman tilanteen?

6. Millaisia ajatuksia koronaviruksen aiheuttama tilanne herätti yrityksenne nykytilanteesta ja tulevaisuudesta?

7. Miten koet, että yrityksenne voi jatkossa varautua samankaltaisiin tilanteisiin? Millaisilla keinoilla tämä onnistuisi?

26.1.2021

Koronapandemia ja Tilin Takojat Oy:n asiakkaat

8. Miten paljon koronapandemia on vaikuttanut yrityksenne liikevaihtoon? Kasvu/lasku prosentteina.

Avustukset ja tuet koronaviruspandemian aikana

9. Mitä koronaviruksen aikana laadituista avustuksista ja tuista olette hakeneet?

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

- ELY-keskuksen koronarahoitus, tilanneanalyysi
 ELY-keskuksen koronarahoitus, kehittämisavustus
 Kunnan yksinyrittäjätuki
 Business Finland rahoitus
 Valtionkonttorin kustannustuki
 Ravintolatuki

Muu: _____

10. Saitteko hakemanne avustukset ja millaista hyötyä niistä oli yrityksellenne?

11. Miten koitte avustuksien hakemisen? Saitteko apua hakemiseen tilitoimistolta?

26.1.2021

Koronapandemia ja Tilin Takajat Oy:n asiakkaat

12. Millaiseksi koitte avustuksien saamiselle laaditut kriteerit?

13. Millaisena koitte erilaisten avustuksien tarkoituksenmukaisuuden?

Yrittäjä ja Tilin Takajat Oy

14. Miten koet, että tilitoimisto on ollut apuna koronaviruksen aiheuttaman pandemian aikana?

15. Millä tavoin tilitoimisto on auttanut yrityksen asioissa koronaviruksen aikana?

26.1.2021

Koronapandemia ja Tilin Takajat Oy:n asiakkaat

16. Millaista tukea/neuvontaa toivoisitte tilitoimistolta vastaavanlaisissa tilanteissa?

17. Kuinka hyvin tilitoimisto on ollut perehtynyt yrityksille suunnattuihin avustuksiin ja niistä informointiin?

18. Missä asioissa tilitoimisto voisi parantaa toimintaansa ja miten?

19. Jos haluat osallistua arvontaan, täytä alla olevaan kenttään yrityksesi nimi ja sähköpostiosoite, niin olet mukana arvonnassa.

Google ei ole luonut tai hyväksynyt tätä sisältöä.

Google Forms

KIITOSVIESTIT

Hei,

Kiitos kaikille kyselyyn vastanneille! Arvonta on nyt suoritettu siihen osallistujien kesken ja voittajalle on ilmoitettu voitostaan.

Hei,

Kiitos kyselyyn vastaamisesta! Onni suosi sinua ja voitit 50 € alennuksen yhden kuukauden kirjanpitoon.

